

































































































































|    | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Roczna kwota graniczna podlega corocznej waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem i jest ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w drodze obwieszczenia ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 87 | <b>Czy rolnik bez 1 hektara przeliczeniowego może składać wniosek na start agroturystyki?</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | W ramach zakresu start GA zapisy obowiązujących dokumentów nie określają minimalnej powierzchni gospodarstwa, a jedynie średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym, która musi być mniejsza niż średnia w województwie. Jednak w celu udokumentowania posiadania gospodarstwa należy przedstawić decyzję o przyznaniu płatności bezpośrednich, a w przypadku nieotrzymywania płatności bezpośrednich decyzje o należnym podatku od gruntów rolnych. Należy więc zwrócić uwagę na wymaganą powierzchnię gruntów obowiązującą w celu uzyskania płatności bezpośrednich lub opodatkowania gruntów podatkiem rolnym.                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 88 | <b>Rolnik posiada gospodarstwo rolne w miejscowości X natomiast gospodarstwo agroturystyczne, w którym wynajmuje pokoje prowadzi w oddalonej od gospodarstwa rolnego o 5 km miejscowości Y. Czy Pan może sięgać po środki z zakresu rozwoju GA i wybudować plac zabaw obok budynku, w którym prowadzi gospodarstwo agroturystyczne? Czy może ze środków na rozwój GA utworzyć także kemping?</b> | Wytyczne szczegółowe określają, że w zakresie rozwój GA pomoc przyznaje się jeżeli operacja jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do rozszerzonej oferty innych usług związanych z pobytem turystów. Istnieje możliwość przyznania pomocy wnioskodawcy, który dostosuje małe gospodarstwo rolne do rozszerzonej oferty pod warunkiem rozszerzenia oferty usług oraz realizacji operacji na terenie gospodarstwa rolnego. Dodatkowo należy pamiętać, że Wytyczne szczegółowe (rozdział IV.3.2) obligują wnioskodawcę na etapie przyznania pomocy do złożenia koncepcji wdrożenia systemu kategoryzacji WBN, natomiast na etapie rozliczenia beneficjentowi pomoc wypłaca się, jeżeli realizuje koncepcję wdrożenia systemu kategoryzacji WBN, tym samym poddał obiekt ocenie kategoryzacji oraz uzyskał zakładaną kategorię, certyfikat i tablicę rekomendacyjną, którą umieścił w widocznym miejscu. |
| 89 | <b>Wnioskodawca planuje złożyć wniosek na rozwijanie działalności gospodarczej. Projekt dotyczył będzie budowy budynku w celu utworzenia piwiarni, w której umieści posiadane wyposażenie (łada, stoliki, krzesła, kadzie do warzenia piwa itp.). Działalność byłaby prowadzona w ramach kodu PKD 56.30 Z Podawanie napojów. W utworzonej piwiarni</b>                                           | W ramach zakresu rozwój DG możliwa jest budowa budynku bez ponoszenia dodatkowych kosztów pod warunkiem, że będzie to wystarczające w celu rozpoczęcia świadczenia usług. Należy jednak podkreślić, że posiadane wyposażenie nie może stanowić wkładu własnego wnioskodawcy oraz, że operacja musi stanowić zamkniętą całość (budowa budynku wraz z wyposażeniem). Powyższe oznacza, że do czasu złożenia wniosku o płatność wnioskodawca musi uzyskać wszystkie wymagane pozwolenia w celu rozpoczęcia świadczenia usług realizowanych w ramach rozwijanej działalności. Z uwagi na planowaną produkcję piwa należy rozważyć również kod obejmujący produkcję napojów. Dodatkowo należy podkreślić, że wskazane kody PKD muszą być zgodne z kodami PKD określonymi w LSR. Należy mieć na uwadze, że oprócz obowiązku                                                                                                                 |

|    | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    | <p><b>Wnioskodawca planuje m.in organizować pokazy warzenia piwa (warzelnia stanowiłaby centralny element piwiarni) oraz degustację i sprzedaż piwa. Czy w ramach projektu możliwa jest jedynie budowa budynku bez ponoszenia żadnych innych dodatkowych kosztów (Wnioskodawca posiada wyposażenie), zdaniem LGD nie ma żadnych przeciwwskazań w wytycznych.</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>spełnienia wymagań określonych w aktach prawnych dotyczących wdrażania programu PS WPR 2021-2027, Wnioskodawcy mają obowiązek sprostania zasadom i wymaganiom obowiązującym w branży, w której planują podjąć/rozwijać działalność, a które zostały określone w aktach prawa ogólnie obowiązującego dla tej branży oraz w Lokalnej Strategii Rozwoju odpowiedniej Lokalnej Grupy Działania.</p> <p>Ostateczna weryfikacja wybranego kodu PKD oraz kosztów kwalifikowalnych dokonywana będzie w kontekście całej operacji na podstawie złożonych przez Wnioskodawcę dokumentów.</p> |
| 90 | <p><b>Rolnik ma pola uprawne (łąki i zboża) w miejscowości X na działce A1. Na tej działce stoi tylko jeden budynek - stodoła. Rolnik posiada swój prywatny dom w tej samej miejscowości X, ale na osobnej działce B2 oddalonej od jego pól uprawnych o kilkanaście kilometrów i oddzielonej od nich działkami mających innych właścicieli. Na działce B2, gdzie stoi jego dom, nie ma żadnych upraw, jest to mała działka budowlana. Rolnik chce zmodernizować stara stodołę na działce A1 i utworzyć w niej gospodarstwo agroturystyczne. Czy taka sytuacja jest dopuszczalna? Czy możliwa jest realizacja takiego projektu, pomimo tego, że sam rolnik nie mieszka na tej działce, gdzie stoi stodoła i są pola uprawne?</b></p> | <p>Przedsięwzięcie polegające na modernizacji stodoły w celu utworzenia gospodarstwa agroturystycznego jest możliwe pod warunkiem jego realizacji na terenie gospodarstwa rolnego. Z obowiązujących przepisów nie wynika konieczność zamieszkania rolnika w miejscu świadczenia usług.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 91 | <p><b>Start / Rozwój DG - PS WPR</b><br/> <b>1) Czy koszt ubezpieczenia lokalu firmowego może być kosztem kwalifikowalnym operacji, czy też będzie to koszt bieżący?</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <p>Zasady kwalifikowalności dla działań wdrażanych w perspektywie 2021-2027 zostały opisane w wytycznych ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi - Wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 z dnia 12 września 2024 r. Zgodnie z częścią VIII.1.3. ww. Wytycznych: „Do kosztów ogólnych zalicza się w szczególności koszty:</p>                                                                                                                                                                         |

|  | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><b>2) Czy koszt wykonania projektu np. hali produkcyjnej, stawianej w ramach realizacji operacji, potrzebny do zezwolenia na budowę, można zaliczyć do kosztów ogólnych, ponoszonych przed złożeniem wniosku o dofinansowanie?</b></p> <p><b>3) Czy koszt projektu wnętrza lokalu, np. gabinetu kosmetycznego, można zaliczyć do kosztów ogólnych, ponoszonych ewentualnie przed złożeniem wniosku? A jeśli nie może to być koszt ogólny, czy będzie on się kwalifikował do refundacji w ramach zestawienia rzeczowo-finansowego, tak jak np. zakup sprzętu?</b></p> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w tym: <ol style="list-style-type: none"> <li>a) kosztorysów inwestorskich,</li> <li>b) projektów budowlanych,</li> <li>c) wypisów i wyrysów z ewidencji gruntów i budynków,</li> <li>d) projektu OZE (odnawialne źródła energii) i termomodernizacji,</li> <li>e) audytu energetycznego;</li> </ol> </li> <li>2. sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego;</li> <li>3. związane z kierowaniem robotami budowlanymi".Mając powyższe na uwadze informuję, że:</li> </ol> <p>Ad. 1 - Koszt ubezpieczenia lokalu firmowego to koszt bieżący operacji, zatem nie stanowi kosztu kwalifikowalnego;</p> <p>Ad. 2 - Koszt projektu budowlanego hali produkcyjnej stanowi koszt ogólny i będzie mógł zostać uznany za koszt kwalifikowalny;</p> <p>Ad. 3 - Koszt projektu wnętrza lokalu, np. gabinetu kosmetycznego będzie mógł zostać uznany za koszt ogólny (kwalifikowalny) pod warunkiem, że Wnioskodawca w zapisach wniosku udowodni, że jest to koszt racjonalny i niezbędny do osiągnięcia celu operacji. Dodatkowo należy mieć na względzie zapisy części VIII.2.1. ww. Wytycznych, które wskazują, że: „1. W zakresie inwestycji realizowanych w ramach art. 73 i art. 77 rozporządzenia2021/2115, z wyłączeniem I.13.2, finansowanych w formie dotacji za inwestycjeniekwalifikujące się do przyznania pomocy uznaje się w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) koszty poniesione przed dniem, w którym został złożony wniosek o przyznaniepomocy, a w przypadku kosztów ogólnych – przed dniem 1 stycznia 2023 r.;</li> <li>2) koszty ogólne związane z operacją w części przekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych (...)"</li> </ol> <p>Przedmiotowa odpowiedź sporządzona została wyłącznie w oparciu o informacje przedstawione w przesłanym mailu. Nie stanowi ona zatem rozstrzygnięcia w sprawie, lecz może być wzięta pod uwagę. Ostateczna weryfikacja kosztów kwalifikowalnych dokonywana będzie w kontekście całej operacji na podstawie złożonych przez Wnioskodawcę dokumentów.</p> |

|    | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                     | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 92 | <b>Czy Wnioskodawca może posiadać fakturę na zakup maszyny wystawioną przez zagranicznego dostawcę spoza UE?</b>                                                                                                                                            | Z uwagi na brak szczegółów w zadanym pytaniu, SWM nie ma możliwości udzielenia jednoznacznej odpowiedzi. Należy zapoznać się z ogólnymi przepisami dotyczącymi handlu zagranicznego, międzynarodowymi sankcjami gospodarczymi, unijnymi ograniczeniami wywozowymi i przywozowymi itp.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 93 | <b>Start DG : Wnioskodawca chce rozpocząć działalność dot. wynajmu krótkoterminowego. Budynek jest własnością Wnioskodawcy i jest on budynkiem mieszkalny, czy musi zostać on przekształcony na inny rodzaj budynku/obiektu na wynajem krótkoterminowy?</b> | <p>Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym każdy ma prawo, w granicach określonych ustawą, do zagospodarowania terenu, do którego ma tytuł prawny, zgodnie z warunkami ustalonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli nie narusza to chronionego prawem interesu publicznego oraz osób trzecich.</p> <p>Planując inwestycję należy zweryfikować jakie jest przeznaczenie działki w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a planowana inwestycja jest możliwa wyłącznie wtedy gdy jest zgodna z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Budynek będzie służył do prowadzenia działalności gospodarczej, będą w nim świadczone usługi, dlatego też sposób jego użytkowania, zgodnie z obowiązującym prawem musi być zgodny z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Wynajem domku podlega przepisom prawa ogólnie obowiązującego w zakresie prowadzenia działalności, prawa budowlanego itp., wymaga posiadania pozwolenia na użytkowanie (kontrola SANEPID, ppoż itp.).</p> |
| 94 | <b>Start DG : Jeśli beneficjent jest po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej czy może starać się o dofinansowanie? ( Wnioskodawca jest już oddłużony - wydany w sprawie wyrok sądowy).</b>                                                                    | <p>Na podstawie informacji zawartych w ww. pytaniu SWM nie ma możliwości udzielenia precyzyjnej odpowiedzi.</p> <p>Zgodnie z wytycznymi podstawowymi pomoc nie przysługuje podmiotowi, który podlega zakazowi dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy FP, na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu, a także podmiotowi, który podlega wykluczeniu z dostępu do otrzymania pomocy.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|    | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p>SWM weryfikuje m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- zakaz dostępu do środków na podstawie Rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków europejskich prowadzone przez Ministra Finansów (zgodnie Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich)</li> </ul> <p>SWM może zweryfikować również upadłość wnioskodawców m.in. w Internetowym Monitorze Sądowym i Gospodarczym,</p> <p>Należy również przeanalizować zapisy posiadanego wyroku sądu oraz przepisy prawa upadłościowego w zakresie możliwości podjęcia działalności po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej.</p> |
| 95 | <p><b>Rozwój działalności gospodarczej: Jaki okres czasu ma beneficjent w ramach naboru na rozwijanie działalności gospodarczej na zatrudnienie pracownika?</b></p> <p><b>Czy po pozytywnym rozpatrzeniu projektu wnioskodawcy, na czas podpisania umowy musi spełnić ona warunek zatrudnienia pracownika?</b></p> | <p>Zgodnie z wytycznymi szczegółowymi pomoc przyznaje się na operację, której realizacja nastąpi w terminie do 2 lat od dnia zawarcia umowy przyznania pomocy lecz nie później niż do dnia 30.06.2029. Powyższe oznacza, że Wnioskodawca ma obowiązek złożenia wniosku o płatność w wyżej określonym terminie (do 2 lat od podpisania umowy). Najpóźniej do dnia złożenia wniosku o płatność wnioskodawca ma obowiązek zatrudnienia pracownika, o ile taki wymóg został przewidziany w ramach naboru i w ramach wniosku o przyznanie pomocy. Należy wziąć pod uwagę również zapisy LSR i kryteriów wyboru operacji dotyczące zarówno samego zatrudnienia jak i czasu realizacji operacji co związane jest z zatrudnieniem pracownika.</p>                                                 |
| 96 | <p><b>Czy istnieje możliwość uzyskania dotacji na założenie działalności i przeznaczenie jej na wyposażenie budynku, który planuję przeznaczyć na wynajem turystom?</b></p>                                                                                                                                        | <p>Nie ma przeciwwskazań do przeznaczenia dotacji wyłącznie na wyposażenie posiadanego budynku, pod warunkiem, że posiadane zasoby oraz zakupy wyposażenia zrealizowane z dofinansowania spowodują, że operacja będzie zamkniętą całością. Do czasu złożenia wniosku o płatność wnioskodawca musi uzyskać wszystkie wymagane pozwolenia w celu rozpoczęcia świadczenia usług realizowanych w ramach działalności.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

|    | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 97 | <p><b>Obecnie posiadamy pozwolenie na zabudowę zagrodową. Na naszej posesji znajduje się już jeden domek, który wynajmujemy w ramach agroturystyki. Dwa kolejne budynki są na ten moment budynkami gospodarczymi jednak po ich wybudowaniu planujemy zmienić ich przeznaczenie na budynki z przeznaczeniem na wynajem turystyczny.</b></p> <p><b>Chciałabym ubiegać się o dotację na wyposażenie drugiego (mieszkalnego) budynku mieszkalnego w szczególności na zakup sprzętu AGD, łóżek, telewizora czy elementów do zagospodarowania ogrodu. Obecnie jestem ubezpieczona w KRUS, a moja składka emerytalno-rentowa jest dofinansowywana przez państwo z uwagi na sprawowanie osobistej opieki nad dzieckiem jako rolnik.</b></p> <p><b>Zależy mi na uzyskaniu informacji, czy w mojej sytuacji spełniam kryteria, aby otrzymać dotację na rozpoczęcie działalności, biorąc pod uwagę, że w chwili obecnej nie posiadam zarejestrowanej działalności gospodarczej. Nasz istniejący domek funkcjonuje jako agroturystyka do pięciu pokoi.</b></p> | <p>Planując inwestycję należy zweryfikować jakie jest przeznaczenie działki w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Planowana inwestycja jest możliwa wyłącznie wtedy gdy jest zgodna z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, również pod kątem liczby obiektów znajdujących się na działce przeznaczonych pod wynajem.</p> <p>Budynek będzie służył do prowadzenia działalności gospodarczej, będą w nim świadczone usługi, dlatego też sposób jego użytkowania, zgodnie z obowiązującym prawem musi być zgodny z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Zgodnie z wytycznymi szczegółowymi operacja jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do świadczenia usług polegających na wynajmowaniu pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczeniu innych usług związanych z pobytem turystów, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo przedsiębiorców oraz art. 35 ust. 3 ustawy o usługach hotelarskich;</p> <p>Usługi hotelarskie mogą być świadczone w obiektach hotelarskich, które spełniają m.in. wymagania sanitarne, przeciwpożarowe oraz inne określone odrębnymi przepisami.</p> <p>Jeżeli w wyniku przystosowania obiektu pod wynajem nastąpi zmiana warunków ppoż oraz sanitarnych konieczne będzie uzyskanie zmiany sposobu użytkowania budynku. Jeżeli w opinii wnioskodawcy nie nastąpi zmiana ww. warunków koniecznym będzie uzyskanie potwierdzenia odpowiednich organów w tym zakresie.</p> <p>Należy zweryfikować, czy posiadane pozwolenia na budowę są poprawne, z uwagi na fakt, że budowa, wynajem itp. domku podlega przepisom prawa ogólnie obowiązującego w zakresie prowadzenia działalności, prawa budowlanego itp., wymaga posiadania pozwolenia na użytkowanie (kontrola SANEPID, ppoż itp.).</p> |

|  | Pytanie | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--|---------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |         | <p>SWM sugeruje konsultację z odpowiednim starostwem powiatowym w zakresie uzyskanego pozwolenia na budowę budynków gospodarczych pod kątem możliwości ich przekształcenia w budynek mieszkalny, usługowy itd.</p> <p>Osoba ubezpieczona w KRUS, która podejmie pozarolniczą działalność gospodarczą, może nadal opłacać składki w KRUS, ale pod pewnymi warunkami.</p> <p>Rolnik lub domownik, który rozpoczyna prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczyna współpracę przy prowadzeniu tej działalności, może nadal podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników, jeśli:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>3) podlegał temu ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata i nadal prowadzi działalność rolniczą, lub stale pracuje w gospodarstwie rolnym obejmującym obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub w dziale specjalnym w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników;</li> <li>4) złoży w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia w terminie 14 dni od rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczęcia współpracy przy jej prowadzeniu (formularz oświadczenia KRUS UD-24). Niezachowanie terminu na złożenie oświadczenia jest równoznaczne z ustaniem ubezpieczenia od dnia rozpoczęcia wykonywania pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy jej prowadzeniu. Oświadczenie można złożyć na wniosku o wpis do CEIDG przedsiębiorcy (CEIDG-1). Złożenie wniosku w tej formie traktowane jest jak dotrzymanie terminu złożenia oświadczenia w KRUS;</li> <li>5) nie jest pracownikiem i nie pozostaje w stosunku służbowym;</li> <li>6) nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty albo do świadczeń z ubezpieczeń społecznych;</li> <li>7) kwota należnego podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy od przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej (jeżeli działalność ta była prowadzona) nie przekracza określonej kwoty granicznej. Roczna kwota</li> </ul> |

|    | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>graniczna podlega corocznej waloryzacji wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem i jest ogłaszana w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w drodze obwieszczenia ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.</p> <p>Brak zarejestrowanej działalności gospodarczej umożliwia złożenie wniosku o przyznanie pomocy w zakresie start DG.</p> <p>Możliwość złożenia wniosku z zakresu start GA możliwe jest wyłącznie gdy operacja jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do świadczenia usług polegających na wynajmowaniu pokoi.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 98 | <p>Prosimy o informację czy dla wnioskodawców w zakresie premii na start działalności gospodarczej będących rolnikami koszt podatku VAT będzie kosztem niekwalifikowalnym w kontekście zapisów wytycznych podstawowych:<br/>„Koszty niekwalifikowalne</p> <p>W zakresie inwestycji realizowanych w ramach art. 73 i art. 77 rozporządzenia 2021/2115, z wyłączeniem I.13.2, finansowanych w formie dotacji za inwestycje niekwalifikujące się do przyznania pomocy uznaje się w szczególności:<br/>... 7) podatek od wartości dodanej (VAT):<br/>a) w przypadku wnioskodawcy będącego rolnikiem w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115 uznaje się, że VAT jest kosztem niekwalifikowalnym,”</p> | <p>Odpowiedź z MRiRW:</p> <p>W związku z wątpliwościami zgłoszonymi przez Samorząd Województwa (SW) dotyczącymi kwalifikowalności VAT w przypadku beneficjentów interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) w ramach zakresów dotyczących działalności rolniczej, pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych oraz podejmowania działalności gospodarczej ze środków Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, poniżej przekazuję następujące informacje.</p> <p>Zgodnie z <i>Wytycznymi szczegółowymi w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/RLKS – komponent Wdrażanie LSR</i>, we wszystkich zakresach z rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych, tj.: tworzenie gospodarstw agroturystycznych (start GA), tworzenie zagród edukacyjnych (start ZE), tworzenie gospodarstw opiekuńczych (start GO), rozwijanie gospodarstw agroturystycznych (rozwój GA), rozwijanie zagród edukacyjnych (rozwój ZE) oraz rozwijanie gospodarstw opiekuńczych (rozwój GO), pomoc przyznaje się jeżeli wnioskodawca jest rolnikiem, małżonkiem rolnika lub domownikiem z małego gospodarstwa rolnego.</p> <p>W myśl rozdziału VIII.2 ust.1 pkt 7 lit. a <i>Wytycznych podstawowych w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027</i>, w przypadku wnioskodawcy będącego rolnikiem w rozumieniu art. 3 pkt 1</p> |

|    | Pytanie                                                                                                                                                                          | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                                                                                                                                                                  | <p>rozporządzenia 2021/2115 uznaje się, że podatek od wartości dodanej (VAT) jest kosztem niekwalifikowalnym.</p> <p>Jednocześnie zgodnie z rozdziałem VIII.2 ust.1 pkt 7 lit. b <i>Wytycznych podstawowych</i>, VAT w przypadku wnioskodawcy innego niż w lit. a – jest kosztem niekwalifikowalnym, z wyjątkiem przypadków, gdy nie podlega on odzyskaniu na podstawie krajowych przepisów o podatku VAT. Podsumowując w przypadku rolnika, małżonka rolnika oraz domownika z małego gospodarstwa rolnego (warunek otrzymania wsparcia), podatek VAT będzie zasadniczo niekwalifikowalny. Dla każdego kto nie jest rolnikiem, w przypadku prowadzenia/rozwijania gospodarstwa opiekuńczego wymagane jest zarejestrowanie działalności gospodarczej w Centralnej Ewidencji i o Działalności Gospodarczej (CEIDG) VAT jest kosztem niekwalifikowalnym, z wyjątkiem przypadków, gdy nie podlega on odzyskaniu na podstawie krajowych przepisów o podatku VAT. Jednocześnie w przypadku zakresów tworzenie gospodarstw agroturystycznych (start GA) oraz rozwijanie gospodarstw agroturystycznych (rozwój GA) należy pamiętać, iż jak wynika z interpretacji przepisów art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo przedsiębiorców, zwolnienie z obowiązku rejestracji działalności agroturystycznej dotyczy wyłącznie rolników, dlatego też pozostałe osoby (małżonek rolnika albo domownik) powinny zarejestrować działalność gospodarczą w CEIDG. W takiej sytuacji VAT pozostaje niekwalifikowalny, ponieważ beneficjent niebędący rolnikiem będzie miał możliwość odzyskania naliczonego podatku VAT po zarejestrowaniu działalności gospodarczej w CEIDG.</p> <p>Z kolei w przypadku zakresu związanego z podejmowaniem działalności gospodarczej (start DG) pomoc przyznaje się, jeżeli wnioskodawcą jest osoba fizyczna, bez względu na wskazany lub nie przez tę osobę system ubezpieczeń społecznych (ZUS/KRUS). Z chwilą zarejestrowania działalności gospodarczej w CEIDG, beneficjent staje się przedsiębiorcą, do którego działalności stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców. A zatem w jego przypadku VAT będzie kosztem niekwalifikowalnym, z wyjątkiem przypadków, gdy nie podlega on odzyskaniu na podstawie krajowych przepisów o podatku VAT.</p> |
| 99 | <b>Czy przedsiębiorca w ramach rozwoju DG może ubiegać się o dofinansowanie na zakup samochodu typu food truck gastronomiczny, i/lub zakup wyposażenia do food trucku w celu</b> | <p>Zgodnie z wytycznymi podstawowymi do kosztów niekwalifikowalnych zalicza się m.in. zakupy samochodów osobowych oraz koszty zakupu używanych maszyn, urządzeń, wyposażenia itd. Możliwe zatem jest ubieganie się o dofinansowanie na zakup nowego food trucka bądź nowego wyposażenia.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | <b>prowadzenia sprzedaży np. lodów włoskich, gofrów?</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Nie ma przeciwwskazań do przeznaczenia dotacji wyłącznie na zakup wyposażenia, pod warunkiem, że posiadane zasoby oraz zakupy wyposażenia zrealizowane z dofinansowania spowodują, że operacja będzie zamkniętą całością.<br>Oprócz obowiązku spełnienia wymagań określonych w aktach prawnych dotyczących wdrażania programu PS WPR 2023-2027, Wnioskodawcy mają obowiązek sprostania zasadom i wymaganiom obowiązującym w branży, w której planują podjąć/rozwijać działalność, a które zostały określone w aktach prawa ogólnie obowiązującego dla tej branży oraz w Lokalnej Strategii Rozwoju odpowiedniej Lokalnej Grupy Działania. Planowane kody PKD muszą być zgodne z kodami PKD określonymi w LSR.                                                                                                                |
| 100 | <b>Czy w ramach rozwoju DG kosztem kwalifikowalnym może być stworzenie strony internetowej?</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Pytanie nie jest precyzyjne (brak szczegółów dotyczących przeznaczenia strony internetowej, rodzaju działalności, usług itp.). W wytycznych szczegółowych ani w wytycznych podstawowych nie zostało wskazane utworzenie strony internetowej jako koszt niekwalifikowalny. W celu uznania kosztu za kwalifikowalny konieczny jest m.in. rozwój istniejącej działalności poprzez wprowadzenie nowej usługi wykorzystującej tą stronę.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 101 | <b>- Czy przedsiębiorca w ramach rozwoju DG może ubiegać się o dofinansowanie na wybudowanie całorocznego domku na wynajem, który będzie CZĘŚCIOWO dostosowany dla osób niepełnosprawnych? Przedsiębiorca posiada pozwolenie na budowę, fundamenty zostały już wylane. Domek będzie dwupoziomowy, parter budynku z dostępem dla osób niepełnosprawnych, parking wokół domku na poziomie parteru. Z uwagi, iż budynek posiada piętro na które prowadzić będą schody, to część górna nie będzie dostępna dla osób z niepełnosprawnością ruchową.</b> | Należy pamiętać, że operacja musi stanowić zamkniętą całość (budowa domu + prace wykończeniowe + wyposażenie spowodują, że operacja będzie zamkniętą całością). Do czasu złożenia wniosku o płatność wnioskodawca musi uzyskać wszystkie wymagane pozwolenia w celu rozpoczęcia świadczenia usług realizowanych w ramach działalności.<br><br>Planując inwestycję należy zweryfikować jakie jest przeznaczenie działki w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a planowana inwestycja jest możliwa wyłącznie wtedy gdy jest zgodna z planem zagospodarowania przestrzennego.<br><br>Budynek będzie służył do prowadzenia działalności gospodarczej, będą w nim świadczone usługi, dlatego też sposób jego użytkowania, zgodnie z obowiązującym prawem musi być zgodny z planem zagospodarowania przestrzennego. |

|         | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|         | <p><b>-Czy przedsiębiorca w ramach rozwoju DG może ubiegać się o dofinansowanie na wykończenie całego (parteru oraz I piętra) całorocznego domku na wynajem, który jest częściowo dostosowany dla osób niepełnosprawnych? Domek będzie dwupoziomowy, parter budynku z dostępem dla osób niepełnosprawnych, parking wokół domku na poziomie parteru. Z uwagi, iż budynek posiada piętro na które prowadzić będą schody, to część górna nie będzie dostępna dla osób z niepełnosprawnością ruchową</b></p> <p><b>- Czy przedsiębiorca w ramach rozwoju DG może ubiegać się o dofinansowanie na <u>wykończenie tylko parteru całorocznego domku na wynajem</u>, który jest częściowo dostosowany dla osób niepełnosprawnych? Domek będzie dwupoziomowy, parter budynku z dostępem dla osób niepełnosprawnych, parking wokół domku na poziomie parteru. Z uwagi, iż budynek posiada piętro na które prowadzić będą schody, to część górna nie będzie dostępna dla osób z niepełnosprawnością ruchową</b></p> | <p>Wynajem domku podlega przepisom prawa ogólnie obowiązującego w zakresie prowadzenia działalności, prawa budowlanego itp., wymaga posiadania pozwolenia na użytkowanie (kontrola SANEPID, ppoż itp.).</p> <p>Wytyczne szczegółowe nie zawierają wymogów dotyczących dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Wymogi te regulują odrębne przepisy prawa ogólnie obowiązującego (ustawa prawo budowlane, ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami itp.).</p> <p>Należy pamiętać, że koszty poniesione przed dniem, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy są niekwalifikowalne.</p> |
| 102-104 | <b>Czy jeden projekt może obejmować wybudowanie lub wykończenie dwóch całorocznych domków na wynajem (wyżej opisanych)?</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Zgodnie z powyższymi informacjami. Należy pamiętać, że operacja musi stanowić zamkniętą całość (budowa domu + prace wykończeniowe + wyposażenie spowodują, że operacja będzie zamkniętą całością). Do czasu złożenia wniosku o płatność wnioskodawca musi uzyskać wszystkie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <p>wymagane pozwolenia w celu rozpoczęcia świadczenia usług realizowanych w ramach działalności.</p> <p>Planując inwestycję należy zweryfikować jakie jest przeznaczenie działki w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a planowana inwestycja jest możliwa wyłącznie wtedy gdy jest zgodna z planem zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Budynek będzie służył do prowadzenia działalności gospodarczej, będą w nim świadczone usługi, dlatego też sposób jego użytkowania, zgodnie z obowiązującym prawem musi być zgodny z planem zagospodarowania przestrzennego.</p> <p>Wynajem domku podlega przepisom prawa ogólnie obowiązującego w zakresie prowadzenia działalności, prawa budowlanego itp., wymaga posiadania pozwolenia na użytkowanie (kontrola SANEPID, ppoż itp.).</p> <p>Wytyczne szczegółowe nie zawierają wymogów dotyczących dostępności dla osób z niepełnosprawnościami. Wymogi te regulują odrębne przepisy prawa ogólnie obowiązującego (ustawa prawo budowlane, ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami itp.).</p> <p>Należy pamiętać, że koszty poniesione przed dniem, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy są niekwalifikowalne.</p> |
| 105 | <p><b>Czy w ramach zakresu: włączenie społeczne, seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji możliwa jest budowa, wykończenie, remont, modernizacja budynku (np. poprzez utworzenie toalety dla osób ze specjalnymi potrzebami)? Czy działania projektu mogą być np. tylko działaniami</b></p> | <p>Zgodnie z wytycznymi szczegółowymi w zakresie włączenia społecznego seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji pomoc na operację inwestycyjną przyznaje się podmiotom świadczącym usługi na rzecz grup osób wymagających włączenia w ramach swoich zadań statutowych albo ustawowych, w szczególności organizacjom pozarządowym lub instytucjom kultury.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | inwestycyjnymi polegającymi na budowie/remoncie/wyposażeniu (np. stworzenie miejsca do spotkań, warsztatów) czy muszą obejmować także działania "miękkie".                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <p>Inwestycja – <u>nabycie składników majątkowych</u>, w tym praw majątkowych (np. licencji, znaków towarowych, patentów), nadających się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone na potrzeby jednostki.</p> <p>Zapisy wytycznych szczegółowych nie przewidują dla tego zakresu możliwości realizacji inwestycji infrastrukturalnych – budowa lub przebudowa, w rozumieniu art. 3 pkt 6 lub 7a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, elementów infrastruktury.</p> <p>Dodatkowo w zakresie włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji pomoc przyznaje się, jeżeli operacja nie jest realizowana w ramach działalności gospodarczej, do której stosuje się ustawę Prawo przedsiębiorców.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 106 | <p>Start GA: Rolnik posiada kilka działek rozsianych w 5 lokalizacjach. Jedna z nich jest na terenie innej gminy niż pozostałe, umiejscowiona jest na styku granic obu gmin. Wszystkie działki, łącznie z tą, która położona jest w innej gminie, należą do gospodarstwa rolnego owego rolnika oraz wliczają się do jego hektara przeliczeniowego. Na każdą działkę rolnik otrzymał pozytywną decyzję o przyznaniu płatności bezpośrednich, od każdej działki rolnik odprowadza należny podatek od gruntów rolnych. Rolnik chce wybudować dom całoroczny dla gości na jednej z działek należących do jego gospodarstwa rolnego, która nie sąsiaduje bezpośrednio z jego domem rodzinnym i zabudową gospodarską. Rolnik obsiewa tę działkę zbożem, a na części budowlanej chciałby postawić ten dom (działka rolno-budowlana). Czy mimo odległości (1km)</p> | <p>Zgodnie z wytycznymi szczegółowymi pomoc w zakresie start GA przyznaje się m.in. jeżeli wnioskodawca jest rolnikiem albo małżonkiem rolnika albo domownikiem z małego gospodarstwa rolnego oraz operacja jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do świadczenia usług polegających na wynajmowaniu pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczeniu innych usług związanych z pobytem turystów.</p> <p>Małe gospodarstwo rolne – gospodarstwo, którego powierzchnia gruntów rolnych jest mniejsza od średniej wielkości powierzchni gruntów rolnych w kraju w 2023 r. wyrażona ha fizycznych. Za małe gospodarstwo rolne w Małopolsce przyjmuje się gospodarstwo, którego powierzchnia jest mniejsza niż 11,42 ha. Nie ma znaczenia, że działki ze sobą nie sąsiadują, istotna jest ich łączna powierzchnia nie przekraczająca 11,42 ha.</p> <p>Ani z wytycznych szczegółowych, ani z wytycznych podstawowych nie wynika, że działka na której zaplanowana została budowa musi sąsiadować z domem mieszkalnym wnioskodawcy, istotne jest, że należy ona do gospodarstwa rolnego wnioskodawcy i jest zlokalizowana na terenie LSR. Niemniej należy również spełnić wymagania dotyczące gospodarstw agroturystycznych wynikające z innych przepisów.</p> <p>Zgodnie z wytycznymi podstawowymi do kosztów niekwalifikowalnych zalicza się m.in. koszty remontu budynków lub budowli, jeśli nie jest on połączony z ich modernizacją</p> |

|  | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><b>od domu i zabudowy gospodarskiej taka budowa domku jest dopuszczalna? Czy każda działka wchodząca w skład jego gospodarstwa rolnego, również ta w innej gminie, jest traktowana jako teren gospodarstwa rolnego, jeśli chodzi o działania start/rozwój agroturystyki? Czy w ogóle brane jest pod uwagę sąsiedztwo zabudowań rolnika z nowo budowanym budynkiem, czy też nie ma to znaczenia i może on wybudować/wyremontować/dostosować budynek, w którym chce świadczyć usługi m.in. wynajmu pokoi na dowolnej działce należącej do posiadanego przez niego gospodarstwa rolnego? W zapisach ostatnich odpowiedzi z MRiRW widnieje informacja: "Istnieje możliwość przyznania pomocy wnioskodawcy, który dostosuje małe gospodarstwo rolne poprzez wybudowanie domu całorocznego na wynajem (...) Natomiast przedsięwzięcia polegającego na budowie samodzielnej jednostki mieszkaniowej na działce poza terenem gospodarstwa rolnego nie można uznać za operację polegającą na dostosowaniu gospodarstwa rolnego do świadczenia usług zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 Prawa przedsiębiorców. Przepis ten dotyczy bowiem tylko usług świadczonych w gospodarstwie rolnym. W wytycznej szczegółowej w słowniczku czytamy definicję: małe gospodarstwo rolne: gospodarstwo, którego</b></p> | <p>Dodatkowo w zakresie start GA wypłata pomocy następuje gdy beneficjent realizuje koncepcję wdrożenia systemu kategoryzacji WBN, tym samym podał ocenie kategoryzacji oraz uzyskał zakładaną kategorię WBN kategorię certyfikat i tablicę rekomendacyjną, którą umieścił w widocznym miejscu oraz beneficjent udokumentował przystąpienie do lokalnej, regionalnej lub ogólnopolskiej organizacji zrzeszającej kwaterodawców wiejskich nie później niż w dniu złożenia WOP.</p> <p>Należy zapoznać się z Systemem Kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej zarządzanym przez Polską Federację Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne”, szczególnie z załącznikiem do regulaminu kategoryzacji, w którym zostały wskazane wymogi, których spełnienie jest konieczne do uzyskania zakładanej kategorii.</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | <p>powierzchnia gruntów rolnych jest mniejsza od średniej wielkości powierzchni gruntów rolnych w kraju w 2023r. wyrażona ha fizycznych (...). Czy można przyjąć taki tok myślenia, że skoro wnioskodawca posiada małe gospodarstwo rolne w 5-ciu lokalizacjach i łączna powierzchnia gruntów rolnych spełnia wymagania wskazane w wytycznej szczegółowej to może on wybudować budynek na dowolnej posiadanej przez siebie działce wchodzącej w skład gospodarstwa rolnego w dowolnej lokalizacji?</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 107 | <p><b>Czy w ramach zakresów:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej,</li> <li>- włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji,</li> <li>- ochrona dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi możliwe jest utworzenie pieszych lub rowerowych lub konnych szlaków/ścieżek edukacyjnych/turystycznych?</li> </ul>                                                                              | <p>Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej:<br/>Zgodnie z zapisami Wytycznej szczegółowej w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach PS WPR na lata 2023-2027 dla interwencji I.13.1 LEADER pomoc w zakresie dostępu do małej infrastruktury publicznej przyznaje się, jeżeli operacja służy zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej oraz infrastruktura będąca efektem tej inwestycji jest ogólnodostępna i niekomercyjna lub obejmuje obiekty użyteczności publicznej, a koszty całkowite operacji nie przekraczają 1 mln euro. W zakresie poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej pomoc przyznaje się JSFP albo organizacji pozarządowej. Infrastruktura może mieć charakter kulturalny, turystyczny, rekreacyjny lub sportowy. Należy również zaznaczyć, że obowiązującym we wszystkich zakresach pomocy, jest warunek o nieprzyznawaniu pomocy na operacje obejmujące budowę lub modernizację dróg w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, targowisk, sieci wodno-kanalizacyjnych, przydomowych oczyszczalni ścieków, oraz operacje dotyczące świadczenia usług rolniczych.</p> <p>Włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji:<br/>Zgodnie z zapisami Wytycznej szczegółowej w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach PS WPR na lata 2023-2027 dla interwencji I.13.1 LEADER pomoc w zakresie włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji, pomoc na</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                                        | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                                | <p>operację inwestycyjną przyznaje się podmiotom świadczącym usługi na rzecz grup osób wymagających włączenia w ramach swoich zadań statutowych albo ustawowych, w szczególności organizacjom pozarządowym lub instytucjom kultury. Ponadto, pomoc przyznaje się, jeżeli operacja nie jest realizowana w ramach działalności gospodarczej, do której stosuje się ustawę Prawo przedsiębiorców.</p> <p>Ochrona dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi:<br/>Zgodnie z zapisami Wytycznej szczegółowej w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach PS WPR na lata 2023-2027 dla interwencji I.13.1 LEADER pomoc w zakresie ochrona dziedzictwa kulturowego polskiej wsi pomoc na operację, która dotyczy inwestycji w obiekt zabytkowy, przyznaje się, jeżeli wnioskodawca wykaże, iż obiekt jest objęty formą ochrony zabytków (np. jest wpisany do ewidencji zabytków, rejestru zabytków). Wobec powyższego, operacja polegająca na utworzeniu pieszych lub rowerowych lub konnych szlaków/ścieżek edukacyjnych/turystycznych nie będzie mogła być sfinansowana w ramach przedmiotowego zakresu.</p> <p>Natomiast, zgodnie z zapisami Wytycznej szczegółowej w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach PS WPR na lata 2023-2027 dla interwencji I.13.1 LEADER pomoc w zakresie ochrona dziedzictwa przyrodniczego polskiej wsi, pomoc na inwestycje infrastrukturalne przyznaje się, jeżeli wnioskodawca wykaże, iż operacja będzie realizowana na obszarze objętym formą ochrony przyrody lub dotyczy pomnika przyrody. Reasumując jeśli operacja spełni w/w wymogi będzie możliwe jej sfinansowanie. W opinii Samorządu Województwa najbardziej odpowiednim zakresem dla utworzenia pieszych lub rowerowych lub konnych szlaków/ścieżek edukacyjnych/turystycznych jest zakres: poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej. Jednakże bez kompletnej dokumentacji aplikacyjnej nie jest możliwe udzielenie jednoznacznej odpowiedzi. Ponadto trzeba pamiętać, że realizacja operacji musi wpisywać się w zapisy Lokalnej Strategii Rozwoju.</p> |
| 108 | <b>Czy w ramach zakresów PSWPR poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej lub poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności:</b> | <p>Zgodnie z zapisami Wytycznej szczegółowej w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach PS WPR na lata 2023-2027 dla interwencji I.13.1 LEADER pomoc</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <u>w zakresie dostępu do małej infrastruktury publicznej</u> przyznaje się, jeżeli operacja służy zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej oraz infrastruktura będąca efektem tej</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|  | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><b>1) możliwe będzie wybudowanie wiat przystankowych na których będzie umieszczona mapa ze szlakami turystycznymi oraz innymi atrakcjami miejscowości oraz ich opisy. Wiaty przystankowe zostały by zlokalizowane przy drogach publicznych w bliskiej odległości od wejść na szlaki turystyczne. Wiadomo że korzystaliby z tego zarówno miejscowi jak i turyści. Czy takie mapy musiałyby być dostosowane do osób z niepełnosprawnościami np. w Brailu,</b></p> <p><b>2) możliwe będzie wybudowanie altany/wiaty wraz z grillem przy ścieżce rowerowej wraz z oświetleniem oraz stacją ładowania i stacją naprawy rowerów , stojakami rowerowymi czy taka altana będzie musiała spełniać również wymogi dostępności</b></p> <p><b>3) możliwy będzie remont połączony z modernizacją budynku, który byłby przeznaczony na miejsce spotkań dla lokalnej społeczności, była by w nim kawiarenka społeczna ogólnodostępna, ale działająca niekomercyjnie cały zysk przeznaczony byłby na cele statutowe czyli utrzymanie obiektu bez zysku oraz było by to miejsce na warsztaty, wernisaże, wystawy i inne spotkania lokalnej społeczności. Czy wnioskodawcą mogła by być organizacja pozarządowa lub instytucja kultury typu GOK,</b></p> | <p>inwestycji jest ogólnodostępna i niekomercyjna lub obejmuje obiekty użyteczności publicznej, a koszty całkowite operacji nie przekraczają 1 mln euro. W zakresie poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej pomoc przyznaje się JSFP albo organizacji pozarządowej. Infrastruktura może mieć charakter kulturalny, turystyczny, rekreacyjny lub sportowy.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <u>w zakresie poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności</u> pomoc przyznaje się, jeżeli operacja: <ol style="list-style-type: none"> <li>1. nie obejmuje inwestycji infrastrukturalnych ani operacji w zakresach: start DG, rozwój DG, start GA, start ZE, start GO, start KŁŻ, rozwój GA, rozwój ZE, rozwój GO lub rozwój KŁŻ;</li> <li>2. zakłada, iż efekty operacji będą służyły zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej, a ewentualne obiekty infrastruktury powstające w ramach tych operacji będą ogólnodostępne</li> </ol> </li> </ul> <p>Należy również zaznaczyć, że obowiązującym we wszystkich zakresach pomocy, jest warunek o nieprzyznawaniu pomocy na operacje obejmujące budowę lub modernizację dróg w rozumieniu art. 4 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, targowisk, sieci wodno-kanalizacyjnych, przydomowych oczyszczalni ścieków, oraz operacje dotyczące świadczenia usług rolniczych.</p> <p>Ad.1) W zapytaniu brakuje informacji jaką dokładnie funkcję będą spełniać wiaty. W przypadku, gdy wiaty będą służyć turystom i mieszkańcom jako miejsce odpoczynku np. przy szlakach turystycznych, będzie możliwa realizacja operacji w zakresie dostępu do małej infrastruktury publicznej. Natomiast w przypadku gdy wiaty będą zlokalizowane w miejscu zatrzymywania się operatorów i przewoźników w zakresie publicznego transportu zbiorowego i będą z nich korzystać osoby oczekujące na transport, to główną ich funkcją (nawet w przypadku umieszczenia w niej mapy turystycznej), będzie jednak rola przystanku komunikacyjnego. Wobec powyższego nie będzie ona miała charakteru kulturalnego, turystycznego, rekreacyjnego lub sportowego. W opinii SW, w takim przypadku, nie będzie możliwe sfinansowanie operacji w ramach PS WPR.</p> |

|  | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><b>4) możliwe będzie wybudowanie placu zabaw przy szkole lub przedszkolu samorządowym który byłby ogólnodostępny, niekomercyjny,</b></p> <p><b>5) możliwe będzie zakup wyposażenia dla świetlicy wiejskiej zlokalizowanej w budynku OSP, która jest siedzibą lokalnych zespołów ludowych.</b></p> | <p>Ad.2) Jeżeli operacja będzie spełniać w/w wymogi wytycznej oraz zbędzie zgodna z LSR, będzie możliwa jej realizacja w zakresie poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej.</p> <p>Ad.3) W zapytaniu brakuje szczegółowych informacji dotyczących zakresu remontu i modernizacji budynku. Ponadto brakuje informacji dotyczących samego budynku, jego całościowej funkcji, ewentualnych części komercyjnych lub innych, które nie kwalifikują się do dofinansowania. W opinii SW, ocena możliwości otrzymania pomocy dla przedmiotowego zadania będzie możliwa dopiero po przeanalizowaniu kompletnej dokumentacji aplikacyjnej.</p> <p>Należy jednak mieć na uwadze, że w zakresie poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej można realizować operacje, których koszty całkowite nie przekraczają 1 mln euro. Może to być infrastruktura kulturalna, turystyczna, rekreacyjna lub sportowa. Może to być jeden większy obiekt lub zbiór mniejszych obiektów infrastruktury, pod warunkiem, że koszty całkowite operacji nie przekroczą 1 mln euro. Pomoc w tym zakresie przyznaje się JSFP albo organizacji pozarządowej.</p> <p>Natomiast jeżeli chodzi o możliwość realizacji operacji w ramach zakresu poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności, należy mieć na uwadze, że zgodnie z wytycznymi pomoc przyznaje się, jeżeli operacja: nie obejmuje inwestycji infrastrukturalnych tj. budowy lub przebudowy, w rozumieniu art. 3 pkt 6 lub 7a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, elementów infrastruktury. Dla zakresu poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności nie wskazano w wytycznych, dodatkowych warunków podmiotowych. W związku z tym wnioskodawcą w tym zakresie może być każdy podmiot spełniający warunki wskazane w rozdziale IV.2 <i>Warunki podmiotowe</i> w tym także organizacja pozarządowa lub instytucja kultury.</p> <p>Ad.4) jeżeli operacja będzie spełniać w/w wymogi wytycznej oraz zbędzie zgodna z LSR, będzie możliwa jej realizacja w zakresie poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej.</p> <p>Ad.5) W zapytaniu brakuje szczegółowych informacji dotyczących działania świetlicy. Jeżeli operacja będzie spełniać w/w wymogi wytycznej oraz zbędzie zgodna z LSR, będzie możliwa jej realizacja w zakresie poprawy dostępu do usług dla lokalnych społeczności. Jednak dopiero po</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | zapoznaniu się z kompletną dokumentacją aplikacyjną będzie możliwe udzielenie jednoznacznej odpowiedzi.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 109 | <p><b>Czy w ramach zakresu ochrona dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi:</b></p> <p><b>1) możliwy będzie zakup wyposażenia strojów lub instrumentów dla zespołów, orkiestr działających i krzewiących lokalną kulturę,</b></p> <p><b>2) możliwy będzie zakup wyposażenia do siedziby zespołu/orkiestry (np. krzesła, pulpity, podesty dyrygenckie, sprzęt biurowy, remont toalety - czy bardziej wpisuje się to w zakres poprawa dostępu do usług dla lokalnej społeczności),</b></p> <p><b>3) możliwość organizacji warsztatów, koncertów, związanych z kulturą i tradycjami,</b></p> <p><b>4) wydanie monografii, albumów, dotyczących miejscowości w tym dziedzictwa materialnego i niematerialnego,</b></p> <p><b>5) możliwość wyjazdów na festiwale, koncerty zarówno w kraju jak i zagranicą w celu promowania naszej tradycji i kultury,</b></p> <p><b>6) możliwość realizacji projektów w partnerstwie polegających na zagranu wspólnego koncertu świątecznego z muzykami lub zespołami spoza obszaru LGD - koncert zagrany byłby na obszarze LGD (koszty takie jak nagłośnienie, oświetlenie, scenografia, wokaliści) natomiast warsztaty przygotowujące do koncertu odbywałyby się zarówno u</b></p> | <p>Zgodnie z zapisami Wytycznej szczegółowej w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach PS WPR na lata 2023-2027 dla interwencji I.13.1 LEADER w zakresie ochrona dziedzictwa kulturowego polskiej wsi pomoc na operację, która dotyczy inwestycji w obiekt zabytkowy, przyznaje się, jeżeli wnioskodawca wykaże, iż obiekt jest objęty formą ochrony zabytków (np. jest wpisany do ewidencji zabytków, rejestru zabytków).</p> <p>Natomiast w zakresie ochrona dziedzictwa przyrodniczego polskiej wsi, pomoc na inwestycje infrastrukturalne przyznaje się, jeżeli wnioskodawca wykaże, iż operacja będzie realizowana na obszarze objętym formą ochrony przyrody lub dotyczy pomnika przyrody. Wobec powyższego, w/w operacje nie będą mogły być sfinansowane w ramach przedmiotowego zakresu.</p> <p>W opinii Samorządu Województwa w oparciu o dotychczasowe doświadczenie, mając na uwadze definicję dziedzictwa kulturowego wskazaną w wytycznej szczegółowej, operacje przedstawione w punktach 1,3,4,5 będą mogły być realizowane w ramach zakresu ochrona dziedzictwa kulturowego wsi. Jednak mając na uwadze ograniczoną ilość informacji zawartą w wytycznych szczegółowych skierujemy w tej sprawie zapytanie do ARiMR. Mając na uwadze powyższe, wydaje się iż niektóre ze wskazanych operacji, jeśli nie wynikają z diagnozy LSR w kontekście dziedzictwa niematerialnego, możliwe będą do zrealizowania z zakresu włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji, o ile będą dążyć do osiągnięcia celu zaktywizowania pewnych grup społecznych. Należy jednak mieć na uwadze, że w tym zakresie, pomoc na operację inwestycyjną przyznaje się podmiotom świadczącym usługi <u>na rzecz grup osób wymagających włączenia w ramach swoich zadań statutowych albo ustawowych</u>, w szczególności organizacjom pozarządowym lub instytucjom kultury (wytyczne szczegółowe, rozdział IV.2.1 Dodatkowe warunki podmiotowe (...) ust.10).</p> <p>Natomiast operacja przedstawiona w punkcie 2 (z wyjątkiem remontu toalety) będzie mogła być realizowana w naszej ocenie w zakresie poprawy dostępu do usług dla lokalnych społeczności przy zachowaniu warunków wskazanych w wytycznych szczegółowych. Dodatkowo zostanie wystosowane zapytanie do ARiMR celem potwierdzenia tego stanowiska.</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | <p><b>partnera spoza obszaru LGD jak i na obszarze LGD (koszty wynagrodzenia instruktorów) ewentualnie w jaki inny zakres wpisywały by się takie zadania.</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p>Jeżeli chodzi o możliwość realizacji projektów w partnerstwie to należy mieć na uwadze, że zgodnie z wytycznymi szczegółowymi, operacja realizowana w partnerstwie to operacja realizowana przez co najmniej dwa podmioty z obszaru objętego daną LSR. Wobec powyższego podmiot spoza LSR nie może być partnerem w projekcie.</p> <p>Wszystkie inwestycje realizowane w ramach PS WPR powinny spełniać wymogi wskazane w Ustawie o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2019 poz. 1696). Minimalne wymagania służące zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami zostały określone w art. 6 ww. ustawy. Jednocześnie informuję, że szczegółowe informacje w tej kwestii zawarte są w piśmie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2025 r.</p> <p>Ponadto informuję, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zakomunikowało, iż trwają prace nad zmianą wytycznych szczegółowych. W związku z tym udzielenie ostatecznej odpowiedzi na niektóre z pytań będzie możliwe dopiero po doprecyzowaniu regulacji zawartych w przedmiotowych wytycznych.</p> |
| 110 | <p><b>Czy w ramach zakresu PSWPR - włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji lub poprawa dostępu do usług dla lokalnej społeczności</b><br/> <b>- możliwy będzie zakup wyposażenia oraz remont połączony z modernizacją pomieszczeń dla Stowarzyszenia które działa na rzecz osób niepełnosprawnych - zarówno dzieci jak i osoby dorosłe. Chcieliby wyremontować, kuchnię i salę spotkań oraz wyposażać w sprzęty i meble oraz dostosować toaletę dla osób niepełnosprawnych (pomieszczenie to musiało by zostać przebudowane), jak też wykonać podjazd bowiem do budynku prowadzą dwa schody. Budynek jest używany</b></p> | <p>Wg wytycznych szczegółowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Inwestycja infrastrukturalna – budowa lub przebudowa, w rozumieniu art. 3 pkt 6 lub 7a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, elementów infrastruktury</li> <li>• Inwestycja – nabycie składników majątkowych, w tym praw majątkowych (np. licencji, znaków towarowych, patentów), nadających się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone na potrzeby jednostki.</li> </ul> <p>Z przytoczonych definicji wynika, że określenie inwestycja nie jest jednoznaczne z określeniem inwestycja infrastrukturalna</p> <p><u>Poprawa dostępu do usług dla lokalnej społeczności:</u></p> <p>Zgodnie z wytycznymi szczegółowymi w zakresie poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności pomoc przyznaje się, jeżeli operacja:</p>                                                                                                                                                                                                                     |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | <p>stowarzyszeniu przez parafię. Jest on dwukondygnacyjny jednak zakres prac dotyczył by tylko pomieszczeń na parterze. Zatem czy takie koszty są kwalifikowane w tych zakresach. Zakres wsparcie społeczne ... nie wyklucza inwestycji w infrastrukturę podobnie jak zakres poprawa dostępu do usług.... również zakłada że efekty operacji będą służyły zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej , a ewentualne obiekty infrastruktury powstające w ramach tych operacji będą ogólnodostępne</p> | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. nie obejmuje inwestycji infrastrukturalnych ani operacji w zakresach: start DG, rozwój DG, start GA, start ZE, start GO, start KŁŻ, rozwój GA, rozwój ZE, rozwój GO lub rozwój KŁŻ;</li> <li>2. zakłada, iż efekty operacji będą służyły zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej, a ewentualne obiekty infrastruktury powstające w ramach tych operacji będą ogólnodostępne.</li> </ol> <p>Zgonie z interpretacją MRiRW z dnia 24.11.2024 r. w ramach tego zakresu możliwe będą do realizacji np. inwestycje polegające na wyposażeniu istniejącego już obiektu infrastruktury (np. świetlicy, przedszkola, boiska) lub inwestycje w obiekty infrastruktury ogólnodostępnej takie jak np. ławki, piaskownice, huśtawki, drabinki, śmietniki.</p> <p><u>Włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji</u></p> <p>Zgodnie z wytycznymi szczegółowymi w zakresie włączenia społecznego seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji pomoc na operację inwestycyjną przyznaje się podmiotom świadczącym usługi na rzecz grup osób wymagających włączenia w ramach swoich zadań statutowych albo ustawowych, w szczególności organizacjom pozarządowym lub instytucjom kultury.</p> <p>Zapisy wytycznych szczegółowych nie przewidują dla tego zakresu możliwości realizacji inwestycji infrastrukturalnych</p> <p>Na podstawie ww. zapisów, zdaniem SWM możliwy będzie zakup wyposażenia (sprzęty i meble). Niemożliwy w ramach ww. zakresów jest remont połączony z modernizacją pomieszczeń, remont kuchni i sali spotkań, wykonanie podjazdu do budynku i przebudowa toalety.</p> |
| 111 | <p><b>Czy w ramach zakresu kształtowanie świadomości obywatelskiej</b><br/> <b>- możliwe będzie przeprowadzenie warsztatów, szkoleń, kursów z innych obszarów nie dotyczących wsparcia rozwoju wiedzy i</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <p>Zgodnie z wytycznymi szczegółowymi w zakresie kształtowanie świadomości obywatelskiej pomoc przyznaje się, jeżeli operacja:</p> <p>8) dotyczy co najmniej jednego z poniższych obszarów:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>a) zrównoważonego rolnictwa,</li> <li>b) gospodarki rolno-spożywczej,</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości (np. szkolenia psychologiczne dla samotnych matek, szkolenia dla młodzieży na temat uzależnień, warsztaty malarskie dla dzieci i dorosłych itp.)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>c) zielonej gospodarki lub biogospodarki,</p> <p>d) wsparcia rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości,</p> <p>e) wzmacniania programów edukacji liderów życia publicznego lub społecznego;</p> <p>Z powyższego wynika, że przyznanie wsparcia możliwe jest wyłącznie w ramach ww. obszarów, a tym samym szkolenia psychologiczne dla samotnych matek, szkolenia dla młodzieży na temat uzależnień, warsztaty malarskie dla dzieci i dorosłych nie mogą zostać objęte tym zakresem.</p>                                                                                                                                                                        |
| 112 | Wnioskodawca który planuje złożyć wniosek w ramach rozwoju działalności (PS WPR) przestał mi dokładne dane samochodu który planowałby zakupić. Samochód miałby służyć do przewozu turystów i jest przystosowany do przewozu osób z niepełnosprawnościami. Bardzo proszę o informację czy konkretnie taki samochód jak w załączniku mógłby być kosztem kwalifikowanym operacji? Bo z jednej strony tego typu samochód według homologacji będzie nadal samochodem osobowym a w wytycznych samochody osobowe są wykluczone natomiast z drugiej strony samochód z homologacją z kodem SH to samochód specjalnego przeznaczenia a takie samochody w wytycznych wykluczone nie są. | Zgodnie z ustawą prawo o ruchu drogowym samochód osobowy to pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą oraz ich bagażu. Wytyczna podstawa wprost wskazuje koszt zakupu samochodu osobowego jako koszt niekwalifikowalny (VIII.2.1.10). Z informacji przedstawionych przez Wnioskodawcę wynika, że planowany do zakupu samochód będzie samochodem osobowym przeznaczonym do przewozu osób z niepełnosprawnościami, zatem jego przeznaczenie nie zmienia się, nadal jest to samochód osobowy i będzie służyć do przewozu turystów (osób). Mając powyższe na uwadze, zdaniem SW koszt ten nie może stanowić kosztu kwalifikującego się do przyznania pomocy. |
| 113 | W zakresie PS WPR „Ochrona dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi”: Czy w ramach planowanego projektu możliwe jest dofinansowanie organizacji imprez i wydarzeń lokalnych takich jak: dożynki, imprezy upamiętniające ważne wydarzenia historyczne takie jak: np. inscenizacja Bitwy                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność(RLKS) – komponent Wdrażanie LSR w pkt. I. Słownik pojęć definiują dziedzictwo kulturowe jako obiekty zabytkowe lub kulturalne (związane z kulturą jako artystyczną i umysłową działalnością człowieka i jej wytworami) oraz dobra materialne i niematerialne kultury wraz ze związanymi z nim wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi lub obyczajowymi, uznanymi przez LGD za ważne dla społeczeństwa z                                                                     |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                           | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | <p><b>Warszawskiej, pikników historycznych, organizacji koncertu podsumowującego jubileusz działalności zespołu ludowego?</b></p>                                                                                                                 | <p>danego obszaru oraz wartość zachowania dla następnych pokoleń. Jednocześnie w pkt. IV.3.2. Dodatkowe warunki przedmiotowe dla poszczególnych zakresów wsparcia, w ust. 17 wskazano, że: w zakresie ochrona dziedzictwa kulturowego polskiej wsi pomoc na operację, która dotyczy inwestycji w obiekt zabytkowy, przyznaje się, jeżeli wnioskodawca wykaże, iż obiekt jest objęty formą ochrony zabytków (np. jest wpisany do ewidencji zabytków, rejestru zabytków). Zapisy te wprost wskazują, iż w ramach tego zakresu możliwe będzie prowadzenie prac inwestycyjnych na obiektach zabytkowych przy spełnieniu określonych warunków, jednak w żaden sposób nie kierunkują jakie operacje mogą zostać wsparte w odniesieniu do pozostałych ujętych w definicji pojęć tj. obiekty kulturalne (...), dobra materialne i niematerialne (...).</p> <p>Mając na uwadze ograniczoną ilość informacji zawartą w wytycznych szczegółowych SW skierował w tej sprawie zapytanie do ARiMR. Wobec powyższego udzielenie odpowiedzi na powyższe pytanie będzie możliwe dopiero po otrzymaniu odpowiedzi od ARiMR. Jednakże, w związku z faktem, że w definicji dziedzictwa kulturowego zawarto m.in. stwierdzenie, że dobra materialne i niematerialne kultury wraz ze związanymi z nim wartościami duchowymi, zjawiskami historycznymi lub obyczajowymi muszą być uznane przez LGD za ważne dla społeczeństwa z danego obszaru oraz wartość zachowania dla następnych pokoleń, to już teraz można stwierdzić, że wydarzenia niezwiązane z danym obszarem np. inscenizacja Bitwy Warszawskiej nie będzie mogła być sfinansowana w ramach PS WPR.</p> <p>Ponadto informuję, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zakomunikowało, iż trwają prace nad zmianą wytycznych szczegółowych. W związku z tym udzielenie ostatecznej odpowiedzi na zadane pytania będzie możliwe dopiero po doprecyzowaniu regulacji zawartych w przedmiotowych wytycznych.</p> |
| 114 | <p><b>W zakresie PS WPR „Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej”:</b></p> <p><b>Czy możliwy jest:</b></p> <p><b>a) remont i modernizacja oświetlenia na boisku sportowym,</b></p> <p><b>b) remont i modernizacja placu zabaw.</b></p> | <p>Zgodnie z zapisami Wytycznej szczegółowej w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach PS WPR na lata 2023-2027 dla interwencji I.13.1 LEADER pomoc w zakresie dostępu do małej infrastruktury publicznej przyznaje się, jeżeli operacja służy zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej oraz infrastruktura będąca efektem tej inwestycji jest ogólnodostępna i niekomercyjna lub obejmuje obiekty użyteczności publicznej, a koszty całkowite operacji nie przekraczają 1 mln euro. W zakresie poprawy dostępu do małej</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

|     | Pytanie                                                                                                                                                  | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                                          | <p>infrastruktury publicznej pomoc przyznaje się JSFP albo organizacji pozarządowej. Infrastruktura może mieć charakter kulturalny, turystyczny, rekreacyjny lub sportowy.</p> <p>W zapytaniu brakuje między innymi informacji czy boisko oraz plac zabaw są ogólnodostępne. Należy podkreślić, że ogólnodostępność oraz niekomercyjność infrastruktury będącej efektem inwestycji są jednym z warunków przyznania pomocy w przedmiotowym zakresie. Dodatkowo, przypominam, że zgodnie z wytycznymi podstawowymi nie są wspierane operacje/inwestycje, które mają charakter odtworzeniowy, z wyłączeniem I.13.1 w ramach operacji dotyczących dziedzictwa kulturowego. Inwestycja odtworzeniowa polega na zastąpieniu istniejącego budynku lub rzeczy ruchomej (np. maszyny, urządzenia, wyposażenia, budowli, obiektu małej architektury) lub ich części nowym odtworzonym budynkiem lub rzeczą ruchomą, bez zwiększania zdolności produkcyjnych o co najmniej 25% lub bez gruntownej zmiany charakteru produkcji czy zastosowanej technologii. Jeżeli planowana do realizacji operacja nie będzie spełniać powyższych warunków, nie będzie możliwe sfinansowanie operacji w ramach PS WPR. Wobec powyższego, bez zapoznania się z kompletną dokumentacją aplikacyjną nie jest możliwe udzielenie jednoznacznej odpowiedzi na zadane pytanie.</p> |
| 115 | <b>Czy osoba, która prowadziła działalność gospodarczą za granicą ale ją zamknęła może starać się o dotację w LGD przed upływem 2 lat od zamknięcia?</b> | <p>Wnioskodawca może otrzymać pomoc na start DG m. in. jeżeli:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP posiada miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR,</li> <li>• jest osobą fizyczną,</li> <li>• w okresie roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP nie wykonywał i nie wykonuje działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców.</li> </ul> <p>Ustawa prawo przedsiębiorców (Art. 1. [Zakres ustawy]) określa zasady podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym prawa i obowiązki przedsiębiorców oraz zadania organów władzy publicznej w tym zakresie. Mając powyższe na uwadze działalność prowadzona za granicą nie podlega ustawie prawo przedsiębiorców.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Natomiast nasuwa się pytanie czy Wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP posiada miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR, jeżeli prowadził działalność gospodarczą za granicą.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 116 | <p>Zgodnie z wytyczną podstawową w zakresie pomocy finansowej w ramach PS WPR 2023 - 2027 VAT jest kosztem kwalifikowalnym dla wnioskodawców innych niż rolnicy i jednocześnie gdy nie podlega on odzyskaniu na podstawie krajowych przepisów o podatku VAT. Również w piśmie z ARiMR z dnia 28.02.2025 r. (znak: POW-III.432.1.1.2025) odnośnie kwalifikowalności VAT w ramach zakresów z PS WPR 2023 - 2027 wskazano, iż w przypadku zakresu start DG beneficjent poprzez zarejestrowanie działalności w CEIDG staje się przedsiębiorcą a zatem VAT będzie kosztem niekwalifikowalnym, z wyjątkiem przypadków, gdy nie podlega on odzyskaniu na podstawie krajowych przepisów o podatku VAT. Natomiast w tym samym piśmie ARiMR wskazuje, iż w przypadku zakresu start GA, małżonek rolnika oraz domownik małego gospodarstwa rolnego muszą zarejestrować działalność w CEIDG i w związku z tym, podatek VAT jest niekwalifikowalny, ponieważ beneficjent niebędący rolnikiem będzie miał możliwość odzyskania naliczonego podatku</p> | <p>W wytycznych podstawowych zostały opisane dwa przypadki odnoszące się do VAT, w obydwu przypadkach VAT jest niekwalifikowalny, różnica polega na tym, że dla wnioskodawcy niebędącego rolnikiem przepisy przewidują jego odzyskanie.</p> <p>„Podatek od wartości dodanej (VAT):</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>a) w przypadku wnioskodawcy będącego rolnikiem w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115 uznaje się, że VAT jest kosztem niekwalifikowalnym,</li> <li>b) w przypadku wnioskodawcy innego niż w lit. a – VAT jest kosztem niekwalifikowalnym, z wyjątkiem przypadków gdy nie podlega on odzyskaniu na podstawie krajowych przepisów o podatku VAT”</li> </ul> |

|            | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|            | <b>VAT po zarejestrowaniu działalności gospodarczej w CEIDG. Skoro małżonek rolnika oraz domownik małego gospodarstwa rolnego nie są traktowani jako "rolnicy" to dlaczego VAT jest dla nich niekwalifikowalny, a nie obowiązuje ich zasada, że mogą uznać VAT jako koszt kwalifikowalny gdy nie podlega on odzyskaniu na podstawie krajowych przepisów o podatku VAT? Ten sama wątpliwość dotyczy zakres Start ZE.</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>117</b> | <b>Czy w przypadku zakresu start GA LGD ma obowiązek sprawdzać czy rolnik nie prowadzi już gospodarstwa agroturystycznego (ewidencja obiektów hotelarskich w Urzędzie Gminy)?</b>                                                                                                                                                                                                                                       | <p>Na dzień dzisiejszy wytyczne szczegółowe w zakresie start GA nie zakładają weryfikacji faktu, czy wnioskodawca wykonywał lub wykonuje działalność w zakresie, na który składa WOPP spośród ww.</p> <p>Jednocześnie istotną kwestią są informacje, które zawarte zostały w LSR, m.in.: cele, przedsięwzięcia czy potrzeby zdiagnozowane na obszarze LSR, w które również operacja musi się wpisywać, aby otrzymać pomoc finansową. Wnioskowanie o przyznanie pomocy w zakresach start GA, start ZE oraz start GO jest niezgodne z celem w przypadku beneficjenta, który wykonywał lub wykonuje działalność we wspomnianych zakresach.</p> <p>Zdaniem SWM LGD powinna dokonać weryfikacji czy rolnik nie prowadzi już gospodarstwa agroturystycznego (ewidencja obiektów hotelarskich w Urzędzie Gminy) gdyż celem działania jest rozpoczęcie działalności w ramach GA/ZE/GO.</p> |
| <b>118</b> | <b>Czy jeśli ktoś już widniał w przeszłości w ewidencji obiektów hotelarskich w Urzędzie Gminy, czyli że już prowadził agroturystykę, to czy może składać wniosek na założenie GA? Czy jest jakiś "czas" nieprowadzenia takiej działalności przed złożeniem wniosku jak np.</b>                                                                                                                                         | <p>Na dzień dzisiejszy wytyczne szczegółowe w zakresie start GA nie zakładają weryfikacji faktu, czy wnioskodawca wykonywał lub wykonuje działalność w zakresie, na który składa WOPP spośród ww. Nie został również określony czas nieprowadzenia działalności poprzedzający dzień złożenia WOPP.</p> <p>Należy jednak zapoznać się z dokumentami obowiązującymi w naborze wniosków, gdyż LGD ma możliwość uszczegółowienia obowiązujących warunków wsparcia.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                          | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | <b>przy rozpoczęciu działalności gospodarczej 1 rok?</b>                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 119 | <b>Czy wnioskodawcą w ramach zakresu Start ZA i Start GA może być osoba niezamieszkująca obszar LGD, która posiada gospodarstwo rolne na obszarze LGD od co najmniej 12 miesięcy?</b>                                            | Pomoc przyznaje się, jeżeli wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP posiada miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej oznaczone adresem wpisanym do CEIDG na obszarze wiejskim objętym LSR lub miejsce wykonywania działalności w ramach pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych na obszarze wiejskim objętym LSR – w przypadku wnioskodawcy będącego osobą fizyczną. Zdaniem SWM z powyższego zapisu wynika, że w sytuacji gdy wnioskodawca dopiero planuje rozpocząć działalność w ramach pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych musi spełnić pierwszy z ww. warunków, a więc miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR. |
| 120 | <b>Jeśli w ramach zakresu start GA będzie adaptowana stodoła na pokoje do wynajęcia, to czy konieczna jest zmiana użytkowania budynku na "usługi", czy wystarczy tylko zmiana przeznaczenia budynku na funkcję "mieszkalna"?</b> | W przypadku zmiany przeznaczenia budynku gospodarczego konieczne jest przeprowadzenie zmiany sposobu użytkowania na usługowy, a nie na mieszkalny. Przepisy dotyczące zmiany sposobu użytkowania zostały zawarte w art. 71 ustawy prawo budowlane.<br>Należy również mieć na uwadze, że zwolnienie od opłacania podatku dochodowego obejmuje właścicieli gospodarstw agroturystycznych gdy wynajmują maksymalnie 5 pokoi gościnnych, które znajdują się w budynku mieszkalnym, a nie w części gospodarczej np. w stodole.                                                                                                                                                                                                                |
| 121 | <b>Czy w rachunku zysków i strat zakłada się zwrot kosztów inwestycji w pierwszym roku działalności? Czy to ma dotyczyć stanu od zakończenia inwestycji (budowy domku)?</b>                                                      | Rachunek zysków i strat jest częścią uproszczonego biznesplanu.<br>Rachunek zysków i strat należy wypełnić na podstawie danych dotyczących poziomu sprzedaży towarów i usług.<br>Wnioskodawca musi uzasadnić założenia jakie przyjął przy prognozowaniu pozycji kosztowych.<br>Zysk netto musi być większy od 0.<br>Nie ma wymogu zwrotu kosztów inwestycji w pierwszym roku działalności.<br>Rachunek zysków i strat dotyczy okresu po zakończeniu realizacji inwestycji.                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 122 | <b>START/ROZWÓJ GA:<br/>Czy możliwy jest zakup traktora w ramach naboru na rozpoczęcie/rozwój działalności gospodarczej lub rozpoczęcie/rozwój gospodarstwa agroturystycznego?</b>                                               | Zgodnie z wytycznymi podstawowymi zakup nowych pojazdów może stanowić koszt kwalifikowalny operacji. Zatem traktor fabrycznie nowy, który nie był zarejestrowany, jeżeli jest uzasadniony zakresem operacji oraz racjonalny może stanowić koszt kwalifikowalny.<br>Równocześnie informuje, że w zakresie dot. GA pomoc nie może obejmować kosztów inwestycji w produkcję rolniczą lub przetwórczą.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 123 | <b>Czy możliwy jest zakup mulczera (maszyna służąca do usuwania krzewów, mniejszych drzew i gałęzi przez ich rozdrobnienie) w ramach naboru na rozpoczęcie/rozwój gospodarstwa agroturystycznego?</b>                                                                                                                                                                                                                                                    | Zakup mulczera w ramach naboru na rozpoczęcie/rozwój gospodarstwa agroturystycznego nie jest uzasadniony zakresem operacji. W gospodarstwie agroturystycznym świadczone są usługi polegające na wynajmowaniu pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczeniu innych usług związanych z pobytem turystów, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo przedsiębiorców oraz art.35 ust. 3 ustawy o usługach hotelarskich;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|     | <b>Pytania ARiMR/MINROL</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 124 | <b>W jaki sposób będziemy weryfikować czy WN. została przyznana pomoc w ramach poddziałania 6.2, 6.4, 4.2. lub w ramach 19.2 w innym LGD?</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | LGD będzie weryfikować, czy wnioskodawca otrzymał już pomoc w ramach PROW 2014-2020 na operację w ramach poddziałania 6.2, 6.4, 4.2 lub 19.2, na podstawie złożonego wniosku o przyznanie pomocy (WOPP). W sekcji oświadczeń wniosku znajdzie się odpowiednie pole (check box) do zaznaczenia przez wnioskodawcę, potwierdzające uzyskanie lub brak uzyskania takiej pomocy. Zaznaczenie tego pola będzie podlegało dalszej weryfikacji przez SW, który będzie mieć dostęp do takich danych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 125 | <b>Czy w przypadku wnioskodawcy wpisanego do CEIDG akceptowalne będzie również dodatkowe miejsce wykonywania działalności gospodarczej?</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Dodatkowe miejsce wykonywania działalności gospodarczej wpisane do CEID będzie akceptowane pod warunkiem, że zostaną spełnione wszystkie warunki przyznania pomocy. Takie dodatkowe miejsce wykonywania działalności gospodarczej powinno być wpisane do CEIDG co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 126 | <b>Wskaźnik obowiązkowy dla LSR „R.37 wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR”. Aby policzyć jedno utworzone miejsce pracy w przeliczeniu na pełne etaty, czas trwania umowy powinien wynosić rok lub więcej (np. umowa na 6 miesięcy przy 100% to 0,5). Wątpliwość: jeśli miejsca pracy nie są wymagane, a jedynie preferowane, pytanie czy będziemy w stanie osiągnąć</b> | Jeżeli, w LSR został ujęty wskaźnik rezultatu R.37, to musi zostać on osiągnięty, poprzez stworzenie miejsc pracy. Jednak wybór tego wskaźnika nie był obligatoryjny – możliwe było wybranie innego wskaźnika spośród katalogu obowiązkowych wskaźników, który również byłby adekwatny do określonych celów.<br>Jednocześnie podkreślamy, że każda operacja musi przyczyniać się do osiągnięcia przynajmniej 1 wskaźnika rezultatu, spośród wskaźników ujętych w danej LSR. W związku z powyższym, nie ma możliwości, aby operacja przyczyniała się do osiągnięcia wyłącznie wskaźnika produktu.<br>Aby osiągnąć zamierzony wskaźnik rezultatu R.37, LGD w naborze wniosków może zastosować kryteria wyboru operacji o charakterze rankingującym np. zapewniających tworzenie nowych miejsc pracy oraz zatrudnienie na nich pracowników (jeżeli w LSR został ujęty taki wskaźnik rezultatu). Jeżeli wnioskodawca, w celu uzyskania dodatkowych punktów za spełnienie kryteriów |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | <p><b>wskaźniki obowiązkowe w LSR? W przypadku rozwoju DG nie ma wprost wymogu tworzenia miejsc pracy, co zatem ze wskaźnikiem rezultatu R.37 ujętym w LSR, czy projekt może zakładać spełnienie tylko wskaźnika produktu (u nas: liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju przedsiębiorstwa)? Jeśli nie, to na jakim minimalnym poziomie musi go założyć i jak długo utrzymać? Czy utworzone w ramach rozwoju działalności gospodarczej miejsca pracy mogą być utrzymane krócej niż trwałość projektu, np. rok lub dwa lata od dnia płatności ostatecznej?</b></p> | <p>wyboru, złożył deklarację, że stworzy nowe miejsca pracy oraz zatrudni na nich pracowników, po otrzymaniu pomocy będzie zobowiązany do spełnienia deklaracji złożonej we wniosku. Beneficjent w ramach zakresu rozwój DG zobowiązuje się do utrzymania zrealizowanej inwestycji co najmniej w okresie 3 lat od dnia wypłaty pomocy. To oznacza, że nie ma możliwości, aby utworzone miejsca pracy mogły być utrzymane krócej niż 3 lata.</p>                                                                           |
| 127 | <p><b>Czy co najmniej dwa rekomendowane kryteria wyboru operacji muszą znaleźć się w każdym zestawie kryteriów opracowanym przez LGD, czy wystarczy, że np. w zakresie start DG premiovane będą operacje innowacyjne (kryt. 4.7), a w zakresie poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej premiovane będą operacje ograniczające presję na środowisko (kryt. 4.2)?</b></p>                                                                                                                                                                                               | <p>Rekomendowane zastosowanie dwóch kryteriów wyboru operacji dotyczy każdego naboru oddzielnie. Nabory wniosków będą ogłaszane odrębnie dla poszczególnych zakresów wsparcia. Czyli dla każdego zakresu - dwa kryteria wyboru operacji.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 128 | <p><b>W zakresie start DG pomoc przyznaje się, jeżeli wnioskodawca w okresie roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP nie wykonywał i nie wykonuje działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców. W przypadku Start GA, ZE, GO nie określono żadnego warunku</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p>Na dzień dzisiejszy wytyczne szczegółowe (1) w zakresach start GA, start ZE oraz start GO nie zakładają weryfikacji faktu, czy wnioskodawca wykonywał lub wykonuje działalność w zakresie, na który składa WOPP spośród ww. Rozważana jest zmiana wytycznych szczegółowych (1), których celem jest wprowadzenie bardziej precyzyjnych warunków przyznania pomocy. Zmiany te mają dotyczyć m.in. wprowadzenia weryfikacji prowadzenia działalności przez wnioskodawcę w zakresach start GA, start ZE oraz start GO.</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | <b>dotyczącego nieprowadzenia przez wnioskodawcę działalności w zakresie, na który składa wniosek. W związku z powyższym LGD nie weryfikuje faktu czy np. wnioskodawca figurował już jako GA w prowadzonej przez gminę ewidencji innych obiektów świadczących usługi hotelarskie lub czy świadczył już usługi jako GO?</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 129 | <b>Jak liczymy rok wstecz?</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Zgodnie z art. 112 Kodeksu cywilnego (8), termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było - w ostatnim dniu tego miesiąca. Jednakże przy obliczaniu wieku osoby fizycznej termin upływa z początkiem ostatniego dnia. Czyli rok wstecz od 15 grudnia 2024 r. to 15 grudnia 2023 r.                                               |
| 130 | <b>Start DG: czy środki finansowe tylko za zakupy inwestycyjne?</b>                                                                                                                                                                                                                                                        | Pomoc na start DG przyznaje się w formie płatności ryczałtowej ustalonej na podstawie projektu budżetu operacji. W wytycznych szczegółowych (1) nie ma ograniczenia do możliwości ponoszenia tylko kosztów inwestycyjnych w tym zakresie. Dlatego pomoc na start DG może być wykorzystana zgodnie z projektem budżetu operacji wyłączając koszty niekwalifikowalne. W wytycznych podstawowych (7) w rozdziale VIII.2. ust. 1 znajduje się katalog kosztów niekwalifikowalnych. |
| 131 | <b>START DG: Wnioskodawca nie może w okresie roku poprzedzającym złożenia WOPP posiadać działalności gospodarczej. Czy nadal obowiązuje zasada, tak jak dotychczas, że również nie może mieć zawieszanej działalności?</b>                                                                                                 | Tak. Wnioskodawca w okresie roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP nie wykonywał i nie wykonuje działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców (5). Zawieszenie działalności oznacza przerwę z prowadzeniu działalności, a nie jej zakończenie.                                                                                                                                                                                      |
| 132 | <b>Jak definiować gospodarstwo agroturystyczne?</b>                                                                                                                                                                                                                                                                        | Działalność agroturystyczna nie została zdefiniowana w polskim prawie, niemniej zyskała powszechną popularność jako rodzaj turystyki wiejskiej. Na potrzeby prac MRiRW wykorzystuje się pojęcie „kwatery agroturystycznej”, stosowane przez Główny Urząd Statystyczny, zgodnie z którym jest to rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią pokoje i domy mieszkalne oraz przystosowane budynki gospodarcze (po adaptacji) w gospodarstwach wiejskich          |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p>(rolnych, hodowlanych, ogrodniczych czy rybackich), będące własnością rolników, wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.</p> <p>Z założenia agroturystyka stanowi uzupełnienie podstawowej działalności rolniczej i jako taka korzysta z szeregu ulg i ułatwień w stosunku do standardowej działalności gospodarczej. Mimo, iż jest działalnością usługową czyli niejako gospodarczą, to nie ma do niej zastosowania art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy – Prawo przedsiębiorców – przepisów ustawy nie stosuje się do wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów. W konsekwencji działalność agroturystyczna, mieszcząca się w zakresie określonym w Prawie przedsiębiorców, jest wyłączona spod reżimu tej ustawy, a co za tym idzie nie wymaga zgłoszenia CEIDG (rejestracji jako działalność gospodarcza). Wymaga jednak zgłoszenia obiektów noclegowych do ewidencji prowadzonej przez gminę jak i spełnienia określonych wymagań technicznych, sanitarnych i przeciwpożarowych.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 133 | <p><b>Start GA – w wytycznej szczegółowej jest zapis, że operacja ma polegać na „dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do świadczenia usług wynajmu pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia innych usług związanych z pobytem turystów” – czy operacja w ramach której zostanie umożliwiony sam wynajem pokoi (bez sprzedaży posiłków) będzie mogła być uznana za zgodną zakresem tematycznym?</b></p> | <p>Zgodnie z zapisem wytycznych szczegółowych, który brzmi „W zakresie start GA pomoc przyznaje się, jeżeli: operacja jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do świadczenia usług polegających na wynajmowaniu pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczeniu innych usług związanych z pobytem turystów, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo przedsiębiorców”, należy podkreślić, iż wskazany przepis Prawa przedsiębiorców nie określa żadnych wymogów odnoszących się do świadczenia usług agroturystycznych.</p> <p>Przepis ten wyłącza jedynie stosowanie regulacji Prawa przedsiębiorców do wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia w gospodarstwach rolnych innych usług związanych z pobytem turystów.</p> <p>Ustawa nie definiuje tego obszaru działalności gospodarczej. Z literalnego brzmienia przepisu wynika jedynie, że wyłączenie dotyczy wszelkich usług świadczonych przez rolników w gospodarstwach rolnych, które są związane z pobytem turystów. Operacja ograniczająca się do samego wynajmu turystom pokoi w gospodarstwie rolnym (bez sprzedaży posiłków) stanowi działalność, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2 Prawa przedsiębiorców (5). Przepis ten jednak nie określa żadnych wymagań „wynikających z przepisów odrębnych dotyczących agroturystyki”.</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | W związku z powyższym, w zakresie start GA możliwy jest sam wynajem pokoi bez sprzedaży posiłków domowych.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 134 | <b>Start ZE – operacja uzyskała pozytywną rekomendację właściwego terytorialnie przedstawiciela ODR – wojewódzkiego koordynatora OSZE pod kątem spójności z standardami OSZE – jak ta rekomendacja powinna wyglądać, czy będzie jakaś standaryzacja w tym zakresie?</b>                                                                                                                                                                                                                       | Wytyczne szczegółowe nie nakładają żadnych szczególnych wymagań w tym zakresie. Instytucją odpowiedzialną za koordynowanie Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych jest Centrum Doradztwa Rolniczego (CDR) w Brwinowie Oddział w Krakowie. W związku z tym wszelkie pytania dotyczące OSZE, jej zasad funkcjonowania lub współpracy należy kierować bezpośrednio do CDR w Brwinowie Oddział w Krakowie.                                                                                                                                                                                          |
| 135 | <b>W zakresach start ZE/GO pomoc wypłaca się, jeżeli beneficjent dokonał zgłoszenia do CEIDG. Jak rozumiem, nie wyklucza to sytuacji, kiedy wnioskodawca (rolnik/domownik) prowadzi już działalność wpisaną do CEIDG w innym zakresie niż ZE/GO i ubiega się o dotację na start ZE/GO?</b>                                                                                                                                                                                                    | W zakresach start ZE oraz start GO, warunkiem dodatkowym wypłaty pomocy jest dokonanie zgłoszenia do CEIDG przez beneficjenta. Nie wyklucza to sytuacji, w której beneficjent prowadzi już inną działalność gospodarczą wpisaną do CEIDG, ale w zakresie odmiennym niż ten związany z ZE lub GO. W takim przypadku, beneficjent zobowiązany jest do zgłoszenia dodatkowego zakresu działalności w CEIDG poprzez aktualizację kodów PKD, w ramach których będzie prowadzona działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia ZE lub GO.                                                              |
| 136 | <b>„W zakresie start GA/ZE/GO pomoc przyznaje się jeżeli: (...) operacja jest inwestycją polegającą na (...)”. Czy sformułowanie „inwestycja” zawiera w sobie także „inwestycję infrastrukturalną”? Tzn. czy w ramach start GA/ZE/GO dozwolone są oprócz inwestycji (tj. „nabycia składników majątkowych, w tym praw majątkowych, nadających się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone na potrzeby jednostki”)</b> | MRiRW, że rozważa rozpoczęcie prac nad zmianą wytycznych szczegółowych, aby doprecyzować zapis brzmiący „(...) pomoc przyznaje się, jeżeli: operacja jest inwestycją polegającą (...)”, który odnosi się do zakresów wsparcia start GA, start ZE oraz start GO. Po wprowadzeniu zmian, zapis będzie uwzględniał również możliwość realizacji inwestycji o charakterze infrastrukturalnym. Obecne brzmienie tego przepisu może prowadzić do niejasności lub błędnej interpretacji, dlatego planowana zmiana ma na celu wyeliminowanie takich wątpliwości oraz zapewnienie większej przejrzystości. |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | <b>także inwestycje infrastrukturalne (np. postawienie wiaty)?</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 137 | <b>Dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami w operacjach realizowanych w ramach I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność</b>                                                                                                                                                                                                         | <p>Krajowe regulacje w zakresie dostępności różnicują wymagania w zależności od rodzaju podmiotu. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (2), nakłada obowiązek zapewnienia dostępności na podmioty publiczne, podczas gdy przedsiębiorcy oraz organizacje pozarządowe powinny jedynie dążyć w prowadzonej działalności do zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W związku z tym, jeśli ustawodawca wprowadził ten podział, nie widzimy podstaw do jego modyfikowania na poziomie PS WPR 2023-2027, a tym bardziej w wytycznych szczegółowych (3) czy wzorze umowy o przyznaniu pomocy w ramach interwencji i.13.1 LEADER/RLKS – komponent Wdrażanie LSR.</p> <p>PS WPR 2023-2027 nie nakłada obowiązku zapewnienia dostępności, to jego realizacja może przyczyniać się do zmniejszania barier i poprawy dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Lokalne grupy działania (LGD) mają możliwość uwzględnienia tego aspektu w regulaminie naboru, poprzez zastosowanie kryterium premiującego działania zwiększające dostępność. Nie ma jednak formalnego obowiązku traktowania dostępności jako kryterium, ani dostępowego ani rankingującego, a decyzja w zakresie jego zastosowania należy do LGD.</p> |
| 138 | <b>START GA: Czy w ramach startu GA możliwe jest dofinansowanie operacji polegającej na budowie domu całorocznego na wynajem (na terenie gospodarstwa rolnego)? Czy to musi być dostosowanie istniejących/posiadanych budynków? Co w przypadku SJM (samodzielnych jednostek mieszkalnych) na działce „nad jeziorem” poza terenem gospodarstwa rolnego?</b> | <p>Wytyczne szczegółowe (1) określają, że w zakresie GA pomoc przyznaje się jeżeli operacja jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do świadczenia usług polegających na wynajmowaniu pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczeniu innych usług związanych z pobytem turystów...”. Istnieje możliwość przyznania pomocy wnioskodawcy, który dostosuje małe gospodarstwo rolne poprzez wybudowanie domu całorocznego na wynajem. W wytycznych szczegółowych nie ma ograniczenia, które wskazywałoby tylko na dostosowanie istniejących już budynków. Natomiast przedsięwzięcia polegającego na budowie samodzielnych jednostek mieszkalnych (SJM) na działce poza terenem gospodarstwa rolnego nie można uznać za operację polegającą na dostosowaniu gospodarstwa rolnego do świadczenia usług zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 Prawa przedsiębiorców. Przepis ten dotyczy bowiem tylko usług świadczonych w gospodarstwie rolnym.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 139 | Proszę o wskazanie, na podstawie jakiego Rozporządzenia krajowego ma być udzielana pomoc publiczna, o której mowa w wytycznej?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p>Zgodnie z treścią Wytycznych szczegółowych część IV.2 ust. 3 pkt 1 „w przypadku, gdy wnioskodawca wykonuje działalność gospodarczą, pomoc przyznaje się zgodnie z art.19 a albo art.19b rozporządzenia GBER”.</p> <p>Informuję, że ze względu na specyfikę wdrażania Planu Strategicznego, gdzie zamiast rozporządzeń stosuje się wytyczne, do programu pomocy publicznej dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność jako podstawę prawną zgłoszono ustawę o RLKS oraz ustawę o PS WPR - na podstawie której będzie udzielana pomoc publiczna.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 140 | <p>Czy w ramach PS WPR (Tworzenie i rozwój infrastruktury dla społeczeństwa ) byłaby możliwość realizacji poniższej operacji/projektu?</p> <p>Stowarzyszenie Proobronno-Oświatowe "KADET" jest organem prowadzący Liceum Ogólnokształcące im. Batalionu "PARASOL" w Trzebini ul. Szkolna 3.<br/>Boisko zewnętrzne znajdujące się na terenie szkoły wymaga gruntownego remontu ma już co najmniej 24 lata. Należy zdjąć starą nawierzchnię i założyć nową odtworzeniową. Do wykonania jest nowy tor do skoku w dal z zeskokiem,<br/>Boisko które dzisiaj służy jedynie do gry w piłkę nożną chcemy wyposażać w nowe możliwości, to jest zamontować słupki umożliwiające grę w piłkę siatkową, zakup nowych bramek siatek oraz wyposażenia do gry w kosza. Chcemy zamontować siłownię zewnętrzną. Dokonać modernizacji trybun przylegających do boiska.</p> | <p>Zgodnie z zapisami Wytycznej szczegółowej w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach PS WPR na lata 2023-2027 dla interwencji I.13.1 LEADER pomoc <b>w zakresie dostępu do małej infrastruktury publicznej</b> przyznaje się, jeżeli operacja służy zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej oraz infrastruktura będąca efektem tej inwestycji jest ogólnodostępna i niekomercyjna lub obejmuje obiekty użyteczności publicznej, a koszty całkowite operacji nie przekraczają 1 mln euro.</p> <p>W zakresie poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej pomoc przyznaje się JSFP albo organizacji pozarządowej.</p> <p>Infrastruktura może mieć charakter kulturalny, turystyczny, rekreacyjny lub sportowy.</p> <p>Dodatkowo, przypominam, że zgodnie z wytycznymi podstawowymi nie są wspierane operacje/inwestycje, które mają charakter odtworzeniowy, z wyłączeniem I.13.1 w ramach operacji dotyczących dziedzictwa kulturowego. Inwestycja odtworzeniowa polega na zastąpieniu istniejącego budynku lub rzeczy ruchomej (np. maszyny, urządzenia, wyposażenia, budowli, obiektu małej architektury) lub ich części nowym odtworzonym budynkiem lub rzeczą ruchomą, bez zwiększania zdolności produkcyjnych o co najmniej 25% lub bez gruntownej zmiany charakteru produkcji czy zastosowanej technologii.</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | <p><b>Wykonać oświetlenie boiska, aby można z niego korzystać po zmroku</b><br/> <b>Do godziny 15.30 z boiska korzystają uczniowie Liceum.</b><br/> <b>Szkoła jest czynna do 21.30.</b><br/> <b>W godzinach 15.30 do 21.30 będzie dostępne boisko oraz infrastruktura dla grup zewnętrznych.</b></p>                                                                                                                                                                                                   | <p>Z przedstawionego opisu wynika, że inwestycja nie ma charakteru odtworzeniowego (boisko zyska dodatkowe funkcje), a zmodernizowana infrastruktura będzie miała charakter rekreacyjny.</p> <p>W zapytaniu brakuje jednak między innymi informacji na jakich zasadach i komu będzie udostępniane boisko. Czy będzie ono ogólnodostępne, a więc czy będzie to miejsce, z którego korzystać może nieograniczona liczba osób, niezależnie od tego komu przysługuje prawo własności tej nieruchomości oraz czy będą pobierane opłaty za korzystanie z boiska. Należy podkreślić, że ogólnodostępność o raz niekomercyjność infrastruktury będącej efektem inwestycji są jednym z warunków przyznania pomocy w przedmiotowym zakresie.</p> <p>Wobec powyższego, bez zapoznania się z kompletną dokumentacją aplikacyjną nie jest możliwe udzielenie jednoznacznej odpowiedzi na zadane pytanie.</p> <p>Ponadto informuję, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zakomunikowało, iż trwają prace nad zmianą wytycznych szczegółowych. W związku z tym udzielenie ostatecznej odpowiedzi na zadane pytanie będzie możliwe dopiero po doprecyzowaniu regulacji zawartych w przedmiotowych wytycznych.</p> |
| 141 | <p><b>Czy w ramach dofinansowania z PS WPR organizacja pozarządowa, planująca modernizację budynku z przeznaczeniem na ogólnodostępną salę wielofunkcyjną, ma obowiązek dostosowania obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami?</b><br/> <b>Jeśli taki wymóg istnieje, uprzejmie proszę o informację, czy możliwe jest sfinansowanie zakupu i montażu platformy schodowej jako alternatywy dla windy – w sytuacji, gdy ze względów technicznych montaż windy w budynku nie jest możliwy.</b></p> | <p>Zgodnie z interpretacją MRiRW w ramach PS WPR należy stosować krajowe przepisy w zakresie dostępności, które wymagania różnicują w zależności od rodzaju podmiotu. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, nakłada obowiązek zapewnienia dostępności na podmioty publiczne, podczas gdy przedsiębiorcy oraz organizacje pozarządowe powinny jedynie dążyć w prowadzonej działalności do zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Równocześnie w katalogu kosztów niekwalifikowalnych wskazanych w części VIII.2. Koszty niekwalifikowalne Wytycznych podstawowych w zakresie pomocy finansowej w ramach PS WPR na lata 2023-2027, nie wskazano tego typu kosztów.</p> <p>W związku z powyższym w naszej ocenie koszt zakupu i montażu platformy schodowej może stanowić koszt kwalifikowalny, jednak należy pamiętać, iż nie może być to jedyny lub przeważający koszt operacji oraz musi spełniać zapisy Wytycznej podstawowej (...) wskazane w</p>                                                                                                                                                                        |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | części VIII.3 Racjonalność. Należy pamiętać, iż poniesione koszty w ramach operacji mają pozwolić na realizację celu i osiągnięcie rezultatów wynikających z LSR.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 142 | <b>Czy zakup samochodu typu pick-up, który z założenia jest klasyfikowany jako samochód ciężarowy i taki zapis widnieje w dowodzie rejestracyjnym, może być kosztem kwalifikowalnym w ramach zakresu start DG oraz rozwój DG w ramach interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS), Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW).</b> | <p>Odpowiedź MRiRW:</p> <p>Możliwości uznania kosztu za kwalifikowalny poświęcony jest rozdział VIII wytycznych podstawowych (1). Dodatkowe zasady mogą określić wytyczne szczegółowe (2). W szczególności wytyczne określają kategorie kosztów niekwalifikowalnych. Zgodnie z częścią VIII. 2. ust. 1 pkt 10 Wytycznych podstawowych (1) w zakresie inwestycji realizowanych w ramach art. 73 i art. 77 rozporządzenia 2021/2115, z wyłączeniem I.13.2, finansowanych w formie dotacji, za inwestycje niekwalifikujące się do przyznania pomocy uznaje się w szczególności: (...) koszty zakupu samochodów osobowych. Ani wytyczne szczegółowe (2) ani wytyczne podstawowe (1) nie odnoszą się wprost do kwestii kwalifikowalności (niekwalifikowalności) kosztów związanych z zakupem samochodów innych niż samochody osobowe. W związku z powyższym, pojazdy inne niż samochody osobowe nie są wykluczone z kosztów kwalifikowalnych. Dla właściwego przyporządkowania pojazdu do kategorii „samochody osobowe” decydujące znaczenie ma przypisana kategoria homologacyjna. Zgodnie z ustawą Prawo o ruchu drogowym (3), homologacja M1 odpowiada definicji samochodu osobowego, którego zakup, zgodnie z wytycznymi podstawowymi (1), zaliczany jest do kosztów niekwalifikowalnych. Każda inna niż M1, homologacja pojazdu, może stanowić podstawę do uznania kosztu jego zakupu za koszt kwalifikowalny. Należy pamiętać, że zgodnie z ustawą Prawo o ruchu drogowym (3) przez samochody osobowe należy rozumieć pojazdy samochodowe przeznaczone konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą oraz ich bagażu, a w praktyce oznacza to homologację M1 w dowodzie rejestracyjnym. Zatem zakup samochodu z homologacją M1 w dowodzie rejestracyjnym stanowi koszt niekwalifikujący się do przyznania pomocy. Każdorazowo kwalifikowalność należy jednak oceniać także z uwzględnieniem ogólnych zasad kwalifikowalności kosztów, w szczególności związku z celami operacji, racjonalności i niezbędności zakupu oraz zgodności z przedstawionym biznesplanem. Oznacza to, że zakup pojazdu innego niż samochód osobowy (M1) może zostać uznany za koszt kwalifikowalny, o ile spełnione zostaną pozostałe wymagania określone w dokumentacji konkursowej oraz wytycznych podstawowych (1) i wytycznych szczegółowych (2).</p> |

|     | Pytanie                                             | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----|-----------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                     | <p>Podstawa prawna:</p> <p>(1) Wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027</p> <p>(2) Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Wdrażanie LSR</p> <p>(3) Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 1997 r. nr 98, poz. 602)</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 143 | Kwalifikowalności podatku VAT w ramach DG z PS WPR. | <p>Odpowiedź ARiMR:</p> <p>Zgodnie z częścią VIII.2. Wytycznych podstawowych podatek od wartości dodanej (VAT): w przypadku wnioskodawcy niebędącego rolnikiem w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115 – VAT jest kosztem niekwalifikowalnym, z wyjątkiem przypadków gdy nie podlega on odzyskaniu na podstawie krajowych przepisów o podatku VAT. Jednocześnie podatek VAT może być kwalifikowalny w przypadku, gdy brak jest prawnej możliwości odzyskania podatku VAT zgodnie z przepisami prawa krajowego. Oznacza to, że zapłacony podatek VAT może być uznany za koszt kwalifikowalny wyłącznie wówczas, gdy beneficjentowi zgodnie z obowiązującym prawodawstwem krajowym nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego lub do ubiegania się o zwrot podatku VAT. Posiadanie wyżej wymienionego prawa (potencjalnej prawnej możliwości) wyklucza uznanie wydatku za kwalifikowalny, nawet jeśli faktycznie zwrot nie nastąpił, np. ze względu na niepodjęcie przez podmiot czynności zmierzających do realizacji tego prawa. Jednocześnie określono, że weryfikacja statusu podatnika VAT powinna być przeprowadzona w oparciu o udostępnioną przez Ministerstwo Finansów bazę podatników VAT, a obowiązek przedłożenia indywidualnej interpretacji w zakresie możliwości kwalifikowalności VAT dotyczy wyłącznie podmiotów ujętych w tej bazie, a więc już będących czynnymi podatnikami VAT. Przede wszystkim należy zauważyć, iż przedsiębiorca ma, co do zasady, obowiązek zarejestrowania się do VAT niemniej jednak nie musi się rejestrować wówczas, gdy (1) sprzedaż nie przekracza limitu 200 tys. zł rocznie (zwolnienie podmiotowe), (2) sprzedaje wyłącznie towary i usługi zwolnione z VAT – (zwolnienie przedmiotowe). Powyższe wskazuje, że w bazie podatników VAT figurują tylko podatnicy czynni. Skoro podmiot został zwolniony z podatku (zwolnienie podmiotowe lub przedmiotowe), nie będzie on również figurował w ww. wykazie. Zatem opierając się na zapisach Wytycznych</p> |

|  | Pytanie | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |         | <p>podstawowych, interpretacja indywidualna dotyczy wyłącznie czynnych podatników VAT, którzy nie mogą odliczyć podatku na gruncie prawa krajowego w indywidualnych przypadkach.</p> <p>Biorąc pod uwagę powyższe z Państwa strony powstały wątpliwości, czy w sytuacjach, gdy osoba fizyczna podejmująca działalność gospodarczą, która będzie korzystać np. ze zwolnienia podmiotowego z VAT (zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy o VAT) i w związku z tym nie będzie figurować w wykazie podatników VAT, podatek VAT od ponoszonych w ramach operacji kosztów może zostać uznany za wydatek kwalifikowalny. Czy w przypadku przedsiębiorcy, który również korzysta ze zwolnienia podmiotowego lub przedmiotowego i nie figuruje w wykazie podatników VAT, możliwe jest uznanie podatku VAT za koszt kwalifikowalny bez konieczności dodatkowego przedstawiania interpretacji podatkowej. Mając na uwadze powyższe ARiMR zwróciła się o stanowisko w ww. kwestiach do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) jako ustawodawcy.</p> <p>W odpowiedzi MRiRW potwierdziło, iż zgodnie z Wytycznymi podstawowymi w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023 - 2027, podatek VAT może zostać uznany za kwalifikowalny w odniesieniu do wnioskodawców/beneficjentów niebędących rolnikami, gdy brak jest potencjalnej prawnej możliwości odzyskania podatku VAT zgodnie z przepisami prawa krajowego.</p> <p>Jednocześnie w opinii MRiRW brak prawnej możliwości odzyskania podatku VAT będzie mógł dotyczyć:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) beneficjentów figurujących w bazie podatników VAT, którzy dostarczą stosowną interpretację indywidualną informującą, czy podmiot ma możliwość odliczenia podatku VAT;</li> <li>2) beneficjentów niefigurujących w bazie podatników VAT z uwagi na korzystanie przez nich ze zwolnień podmiotowych lub przedmiotowych.</li> </ol> <p>Ponadto pragnę również poinformować, iż wszelkie wątpliwości i pytania w zakresie interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) ze środków Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, winny być kierowane do właściwego samorządu województwa jako instytucji delegowanej do realizacji ww. interwencji.</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                               | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 144 | <b>Czy w ramach środków na start DG i rozwijanie DG mogą być kwalifikowane koszty poniesione w formie leasingu?</b>                                                                                                                                   | Odnosząc się do poruszonej przez Państwa kwestii dotyczącej kwalifikowalności kosztów poniesionych w formie leasingu w ramach zakresów start DG i rozwój DG, informuję, że zagadnienie to jest analizowane. Po ustaleniu ostatecznego rozwiązania w przedmiotowej sprawie niezwłocznie prześlemy Państwu odpowiedź.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 145 | <b>Czy gmina, która oddała nieruchomość w trwały zarząd np. Gminnemu Ośrodkowi Sportu i Rekreacji może realizować na tej nieruchomości inwestycje z PS WPR 2023-2027 np. z zakresu Poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej?</b>            | MRiRW potwierdza prawidłowość stanowiska zaproponowanego przez samorząd województwa (SW), które brzmi następująco: „Zgodnie z Wytycznymi szczegółowymi [sekcja IV.3.1 pkt. 2. W przypadku gdy operacja jest inwestycją trwale związaną z nieruchomością, pomoc przyznaje się, jeżeli jest realizowana:<br><br>1) na obszarze objętym LSR;<br><br>2) na nieruchomości będącej własnością wnioskodawcy lub do której wnioskodawca posiada tytuł prawny do dysponowania na cele określone we wniosku o przyznanie pomocy przez okres ubiegania się o przyznanie pomocy na operację, okres realizacji operacji oraz okres związania celem.<br><br>Ustanowienie trwałego zarządu prowadzi do ograniczenia w uprawnieniach właścicielskich, ale nie pozbawia go prawa własności, czy użytkowania wieczystego. Istotą trwałego zarządu jest uprawnienie do korzystania z rzeczy przez jednostki organizacyjne Skarbu państwa lub samorządu terytorialnego, które realizując zadania tych podmiotów władają nieruchomością w imieniu ich publicznoprawnego właściciela. Jak wypowiedział się NSA w uchwale z 19.08.1996 r. [FPK 9/96]: „Oddanie nieruchomości w trwały zarząd nie powoduje wyłączenia jej z zasobu nieruchomości gminnych”. Należałoby w związku z powyższym podzielić stanowisko LGD, że gmina może realizować operację na tej nieruchomości ponieważ nadal pozostaje jej właścicielem.” |
| 146 | <b>Czy możliwa jest realizacja operacji w formule „zaprojektuj i wybuduj”, w ramach przedsięwzięcia finansowego ze środków PS WPR, np. w ramach zakresu: Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej? W przypadku, dopuszczalności formuły</b> | Odnosząc się do poruszonej przez Państwa kwestii dotyczącej formuły „zaprojektuj i wybuduj” informuję, że zagadnienie to jest analizowane. Zostanie ono poddane konsultacjom z pozostałymi SW oraz ARiMR w celu wypracowania jednolitego stanowiska. Po ustaleniu ostatecznego rozwiązania w przedmiotowej sprawie niezwłocznie prześlemy Państwu odpowiedź.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | „zaprojektuj wybuduj”, wystarczające będzie dołączenie przez wnioskodawcę do WOPP programu funkcjonalno-użytkowego, o którym mowa w art. 103 ust. 2 i 3 ustawy z 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych, zamiast dokumentów wskazanych w pkt. 9 i 12 Wykazu załączników do wniosku o przyznanie pomocy? |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 147 | Biznesplan – czy w przypadku rozwoju DG, polegającym na wprowadzeniu dodatkowych zakresów usług, w biznesplanie należy ująć przychody i koszty z dodatkowego zakresu usług czy z całości DG (w tym zakresu aktualnego)?                                                                                         | <p>Stanowisko MRiRW:</p> <p>Wytyczne szczegółowe (2) wskazują przedłożenie uproszczonego biznesplanu w zakresach start DG, start GA, start ZE, start GO, start KŁŻ, rozwój DG, rozwój GA, rozwój ZE, rozwój GO oraz rozwój KŁŻ, który zawiera co najmniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazanie celu, w tym zakładanego ilościowego lub wartościowego poziomu sprzedaży produktów lub usług,</li> <li>• planowany zakres działań niezbędnych do osiągnięcia celu, w tym wskazanie zakresu rzeczowego i nakładów finansowych,</li> <li>• informacje dotyczące zasobów posiadanych przez wnioskodawcę niezbędnych ze względu na przedmiot operacji, którą zamierza realizować, w tym opis wyjściowej sytuacji ekonomicznej wnioskodawcy oraz kwalifikacji lub doświadczenia.</li> </ul> <p>Biznesplan jest częścią WOPP. Został podzielony na trzy główne sekcje: Posiadane zasoby i poziom sprzedaży, zestawienie rzeczowo-finansowe (ZRF) oraz Rachunek zysków i strat. W części dotyczącej posiadanych zasobów w biznesplanie wskazywane są: nieruchomości, maszyny, urządzenia, środki transportu, urządzenia i inne. Istnieje nieobligatoryjna możliwość opisanie przez wnioskodawcę ekonomicznej sytuacji wyjściowej jego przedsiębiorstwa. Wskazywane są także kwalifikacje i doświadczenie oraz poziom sprzedaży produktów i usług od roku n („rok n” oznacza rok wypłaty pomocy) do roku n+5 („rok n+2, 3, 4, 5 to wymagany przepisami okres prowadzenia działalności gospodarczej). Część ZRF dotyczy standardowo zakresu realizowanej operacji. Rachunek zysków i strat z kolei wskazuje przychody, koszty od roku n do roku n+5 (w zależności od zakresu). Ponadto obejmuje także zysk netto i uzasadnienie do ww. elementów.</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                               | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                                                                                       | <p>W instrukcji do wypełniania WOPP w ramach części dotyczącej biznesplanu są wskazywane m.in.:</p> <p><b>„Posiadane zasoby i poziom sprzedaży</b><br/> Należy uzupełnić dane, jeśli Wnioskodawca posiada zasoby, które będą wykorzystane do prowadzonej działalności gospodarczej (wyłącznie w odniesieniu do działalności, której dotyczy operacja). Jeśli nie - należy wpisać nie dotyczy.</p> <p><b>Posiadane zasoby</b><br/> W ramach posiadanych zasobów należy uszczegółowić majątek, który jest własnością Wnioskodawcy lub będzie używany na podstawie np. umów najmu, dzierżawy czy leasingu (z wyłączeniem tego, który zostanie nabyty w ramach operacji).</p> <p><b>Rachunek zysków i strat</b><br/> Na podstawie danych dotyczących poziomu sprzedaży towarów i usług należy przedstawić rachunek zysków i strat.<br/> Należy także uzasadnić założenia jakie Wnioskodawca przyjął przy prognozowaniu pozycji kosztowych. Zysk netto musi być większy od 0.”</p> <p>W związku z tym, biznesplan powinien odnosić się do zakresu działalności objętego realizowaną operacją, tj. planowanego do wprowadzenia nowego lub rozszerzonego zakresu usług lub produktów. Nie ma obowiązku przedstawiania pełnego obrazu finansowego całej prowadzonej działalności gospodarczej.</p> |
| 148 | <p><b>Wytyczna podstawowa określa, że kosztem niekwalifikowalnym jest zakup samochodu osobowego – czy jest wskazana przyjęta definicja samochodu osobowego w ramach PS WPR na lata 2023-2027?</b></p> | <p>Stanowisko MRiRW:<br/> Zgodnie z częścią VIII. 2. ust. 1 pkt 10 Wytycznych podstawowych (1) w zakresie inwestycji realizowanych w ramach art. 73 i art. 77 rozporządzenia 2021/2115, z wyłączeniem I.13.2, finansowanych w formie dotacji, za inwestycje niekwalifikujące się do przyznania pomocy uznaje się w szczególności: (...) koszty zakupu samochodów osobowych. Informujemy, że należy stosować definicję samochodu osobowego zawartą w ustawie Prawo o ruchu drogowym (5), która definiuje samochód osobowy jako pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                                                                                                        | <p>przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą oraz ich bagażu. W przypadku takiego pojazdu, decydujące znaczenie dla zakwalifikowania go jako samochodu osobowego ma przypisana kategoria homologacyjna M1, która obejmuje pojazdy przeznaczone do przewozu maksymalnie 8 osób oprócz kierowcy. Odnosząc się do poruszonej przez Państwa kwestii dotyczącej zajęcia stanowiska w sprawie potwierdzenia, że podjęcie działalności gospodarczej po złożeniu WOPP przez osobę fizyczną ubiegającą się o wsparcie w ramach zakresu start DG nie będzie wykluczało możliwości przyznania pomocy, MRiRW przekazuje poniższe informacje. Wytyczne szczegółowe (2) określają, że w zakresie start DG pomoc przyznaje się jeżeli m.in. wnioskodawca jest osobą fizyczną, która w okresie roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy (WOPP) nie wykonywała i nie wykonuje działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców (6). Spełnienie tego warunku przyznania pomocy weryfikowane jest na dzień złożenia WOPP na podstawie danych zawartych w CEiDG. Ww. wytyczne nie wprowadzają ograniczenia w zakresie dopuszczalnego terminu dokonania przez wnioskodawcę rejestracji działalności gospodarczej w okresie od dnia złożenia WOPP do dnia podpisania umowy o przyznaniu pomocy. Natomiast warunkiem wypłaty pomocy jest podjęcie przez beneficjenta we własnym imieniu działalności gospodarczej, do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców (6), co potwierdza zgłoszenie do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG) oraz dokonanie zgłoszenia do ubezpieczenia emerytalnego, ubezpieczeń rentowych i ubezpieczenia wypadkowego na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania tej działalności. Jednocześnie należy pamiętać, że rozpoczęcie realizacji uproszczonego biznesplanu powinno nastąpić po podpisaniu umowy o przyznaniu pomocy. Obecnie trwają prace nad zmianą wytycznych szczegółowych (2), które zostaną uszczegółowione w tej kwestii. Dodatkowo podjęcie działalności gospodarczej przed podpisaniem umowy o przyznaniu pomocy nie wpływa na skrócenie okresu wypełnienia poszczególnych zobowiązań wynikających z postanowień umowy.</p> |
| 149 | <p><b>Możliwości uzyskania dofinansowania ze środków Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR), interwencja I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)</b></p> | <p>Wnioskodawca widniejący w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG), prowadzący działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej, może ubiegać się o dofinansowanie w ramach zakresu rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej (rozwój DG). Natomiast zgodnie z podrozdziałem IV.2. ust. 3 pkt 3 wytycznych szczegółowych (1) w przypadku gdy wnioskodawca wykonuje działalność gospodarczą, pomoc przyznaje się jeżeli warunki przyznania pomocy są spełnione przez wszystkich współników spółki, w przypadku gdy operacja</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|     | Pytanie                                                                                                                            | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                    | <p>będzie realizowana w ramach wykonywania działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej. Tak więc wszystkie stosowne warunki przyznania pomocy — w ramach omawianego przykładu będą to m.in. warunki przyznania pomocy obowiązujące dla zakresu rozwój DG, wymienione podrozdziale IV.2.1 ust. 2 wytycznych szczegółowych (1) — muszą zostać spełnione przez wszystkich wspólników spółki cywilnej, aby pomoc mogła zostać przyznana na operację realizowaną w ramach wykonywanej przez tą spółkę cywilną działalności gospodarczej.</p> <p>W związku z powyższym spółka cywilna, w której dwóch wspólników posiada po 50% udziałów, nie może ubiegać się o dofinansowanie w ramach zakresu rozwój DG objętego PS WPR w sytuacji gdy jeden ze wspólników skorzystał z dofinansowania na podejmowanie lub prowadzenie lub rozwijanie działalności gospodarczej w ramach poddziałania 6.4 objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, dopóki nie upłynęły co najmniej 2 lata od dnia wypłaty wnioskodawcy płatności ostatecznej na to poddziałanie, zgodnie z podrozdziałem IV.2.1 ust. 2 pkt 4 wytycznych szczegółowych (1).</p> <p>Podstawa prawna:</p> <p>(1) Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Wdrażanie LSR</p> |
| 150 | Kwalifikowalność zakupu przyczepy kempingowej w ramach interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) | <p>Stanowisko MRiRW:</p> <p>Przyczepa kempingowa traktowana jest jako pojazd specjalny. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo o ruchu drogowym<sup>1</sup> pojazd specjalny to pojazd samochodowy lub <b>przyczepa</b> przeznaczone do wykonywania specjalnej funkcji, która powoduje konieczność dostosowania nadwozia lub posiadania specjalnego wyposażenia, w pojeździe tym mogą być przewożone osoby i rzeczy związane z wykonywaniem tej funkcji. <b>Przyczepa</b> definiowana jest jako <b>pojazd bez silnika</b>, przystosowany do łączenia go z innym pojazdem.</p> <p>Natomiast zgodnie z częścią VIII. 2. ust. 1 pkt 10 Wytycznych podstawowych<sup>2</sup> w zakresie inwestycji realizowanych w ramach art. 73 i art. 77 rozporządzenia 2021/2115, z wyłączeniem</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>I.13.2, finansowanych w formie dotacji, za inwestycje niekwalifikujące się do przyznania pomocy uznaje się w szczególności: (...) koszty zakupu samochodów osobowych.</p> <p>W ustawie Prawo o ruchu drogowym<sup>1</sup> samochód osobowy zdefiniowany jest jako pojazd samochodowy przeznaczony konstrukcyjnie do przewozu nie więcej niż 9 osób łącznie z kierowcą oraz ich bagażu. Dodatkowo pojazd samochodowy definiowany jest jako <b>pojazd silnikowy</b>, którego konstrukcja umożliwia jazdę z prędkością przekraczającą 25 km/h.</p> <p>Dlatego też zakup przyczepy kempingowej <b>może być kosztem kwalifikowalnym</b>, ponieważ przyczepę nie można uznać za samochód osobowy.</p> <p>Podstawa prawna:</p> <p><sup>1</sup> Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1047, z późn. zm.)</p> <p><sup>2</sup> Wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027</p> |
| 151 | <p>Czy wnioski na rozwój DG mogą zostać złożone na EP osoby fizycznej?</p> <p>W aktualnie zakończonych naborach mamy wnioski na rozwój DG, gdzie EP wystawione są na osoby fizyczne. We wniosku o przyznanie pomocy w części dot. danych Wnioskodawcy znajduje się tylko imię, nazwisko, pesel, nr dowodu – brak informacji o nazwie firmy i brak NIP-u. Zaś w części dotyczących danych przedsiębiorstwa we wniosku jest tylko oświadczenie dotyczące prowadzenia przedsiębiorstwa. Wnioskodawcy, którzy dołączyli Oświadczenie o wielkości przedsiębiorstwa, dopiero w tym załączniku</p> | <p>Należy w ramach wezwania wnioskodawcy do wyjaśnień/uzupełnień wezwać również do aktualizacji danych w rejestrze EP, wskazując, iż konieczne jest dokonanie tejże aktualizacji przed przestaniem korekty WoPP. Jeśli mimo to wnioskodawca nie dokona aktualizacji, będzie do tego wezwany na etapie oceny przez SW.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | wskazują nazwę firmy oraz NIP. Zatem jak przyjąć kto jest wnioskodawcą – imię i nazwisko, które widnieje we wniosku jako wnioskodawca czy firma, która została wskazana np. w Oświadczeniu o wielkości przedsiębiorstwa. Jest to kwestia zasadna z uwagi na tworzoną dokumentację (listy operacji, uchwały...)                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 152 | Pomoc przyznaje się na rozwój DG m.in., jeżeli wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia wniosku posiada miejsce wykonywania działalności gospodarczej, oznaczone adresem wpisanym do CEIDG na obszarze wiejskim objętym LSR, w przypadku wnioskodawcy będącego osobą fizyczną – gdy we wniosku o przyznanie pomocy nie ma informacji o nazwie firmy/ NIP-u, brak jest możliwości zweryfikowania spełnienia tego warunku, gdyż wykaz załączników nie obliuguje wnioskodawcy do złożenia CEIDG. | LGD powinna wezwać Wnioskodawcę do uzupełnienia ww. danych. Za pomocą danych wskazanych np. w oświadczeniu o wielkości przedsiębiorstwa lub innych dokumentów zawierających dane przedsiębiorcy LGD ma możliwość zweryfikować wpis w CEIDG samodzielnie, korzystając z ogólnodostępnej wyszukiwarki .                                                                                                                                     |
| 153 | Na jakiej podstawie mamy sprawdzić warunek czy operacja zakłada osiągnięcie co najmniej 30% docelowego zakładanego w biznesplanie ilościowego lub wartościowego poziomu sprzedaży produktów lub usług do dnia, w którym upłynie pełny rok obrachunkowy od dnia wypłaty pomocy? Takiej informacji nie ma                                                                                                                                                                                                              | Ww. warunek weryfikowany jest na podstawie założeń oraz informacji zawartych w treści wniosku (WOPP) oraz w biznesplanie.<br><br>Beneficjent w zakresie start DG /rozwój DG zobowiązuje się w okresie związania z celem do osiągnięcia co najmniej 30% docelowego zakładanego w biznesplanie ilościowego lub wartościowego poziomu sprzedaży produktów lub usług do dnia, w którym upłynie pełny rok obrachunkowy od dnia wypłaty pomocy. |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                 |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | w żadnym z oświadczeń do wniosku ani w załącznikach.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                           |
| 154 | <p>Na jakiej podstawie mamy sprawdzić warunek.</p> <p>Beneficjenta wyklucza się z możliwości otrzymania pomocy, jeżeli:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) otrzymał pomoc na podstawie przedstawionych jako autentyczne dokumentów podrobionych lub przerobionych lub dokumentów potwierdzających nieprawdę;</li> <li>2) nie zwrócił kwoty pomocy podlegającej zwrotowi na podstawie ustawy ARiMR wraz z należnymi odsetkami w terminie 60 dni od dnia doręczenia decyzji ustalającej kwotę nienależnie lub nadmiernie pobranych środków publicznych, a w przypadku wniesienia odwołania od tej decyzji – w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji organu wyższego stopnia, o ile termin ten upływa nie wcześniej niż po upływie 60 dni od dnia doręczenia decyzji, od której wniesiono odwołanie (w przypadku potrącenia, o którym mowa w art. 31 ustawy ARiMR, w całości kwoty podlegającej zwrotowi, dokonanego przed upływem</li> </ol> | <p>Sprawdzenie powyższych informacji możliwe jest na etapie oceny wniosku w SW. LGD nie ma możliwości sprawdzenia tych informacji z uwagi na brak dostępu do tych rejestrów. Powyższe warunki sprawdzane są przez SW.</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | <p>wskazanego terminu, regulacji tej nie stosuje się);</p> <p>3) obowiązek zwrotu kwoty pomocy podlegającej zwrotowi na podstawie ustawy ARiMR wystąpił na skutek popełnienia przestępstwa przez beneficjenta albo podmiot upoważniony do dokonywania wydatków, a w przypadku gdy te podmioty nie są osobami fizycznymi – osobę uprawnioną do wykonywania w ramach operacji czynności w imieniu beneficjenta, przy czym fakt popełnienia przestępstwa przez te podmioty został potwierdzony prawomocnym wyrokiem sądowym.</p> <p>Oświadczenia do wniosku o przyznanie pomocy nie odnoszą się do tych kwestii.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 155 | <p>Czy można uznać za koszty kwalifikowalne zakup przez przedsiębiorcę środków bieżących uzasadnionych charakterem operacji jako niezbędne do startu/rozruchu działalności?</p> <p>Tj. zakup pojedynczych sztuk, np.: żel do USG, rolka podkładu higienicznego, sonda do wyspecjalizowanego aparatu fizjoterapeutycznego, która jest wielorazowa ale dla jednego pacjenta (ze względów</p>                                                                                                                                                                                                                        | <p>W Wytycznych podstawowych w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (z dn.12 września 2024) w kosztach kwalifikowalnych nie ujęto kosztów służących prowadzeniu bieżącej działalności gospodarczej. Ponadto, zgodnie z wytycznymi szczegółowymi pomoc przyznaje się w wysokości zgodnej z poziomem dofinansowania, określonym przez LGD w regulaminie naboru, nieprzekraczającym poziomu dofinansowania wynoszącego do 65% kosztów kwalifikowalnych – w przypadku operacji obejmujących <u>inwestycje produkcyjne</u> (inne niż realizowane w zakresach: start GA, start ZE, start GO, rozwój GA, rozwój ZE oraz rozwój GO) (...), <u>inwestycja produkcyjna</u> – inwestycja realizowana w celu uzyskania zysku, <u>inwestycja</u> – nabycie składników majątkowych, w tym praw majątkowych (np. licencji, znaków towarowych, patentów), nadających się do gospodarczego</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | <p><b>higienicznych i bezpieczeństwa), frez/wiertło do wiertaki, tarcza do bosza.</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <p>wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone na potrzeby jednostki.</p> <p>Materiały, które Wnioskodawca będzie wykorzystywał w procesie sprzedaży towarów i usług nie stanowią kosztu inwestycyjnego, wnioskodawca winien wyszczególnić je w tabeli „Rachunku zysków i strat” Biznesplanu.</p> <p>Dodatkowo informuję, że obecnie trwają prace nad zmianą wytycznych szczegółowych, które mają na celu uszczegółowienie zapisów oraz zapewnienie większej przejrzystości w tym zakresie kwalifikowalności kosztów.</p>                                                                                                              |
| 156 | <p><b>PS WPR. Prosimy o wyjaśnienie wątpliwości związanej z oceną formalną wniosku na Rozwój DG realizowanego przez wnioskodawcę — osobę fizyczną prowadzącą działalność mobilną, bez stałego miejsca prowadzenia działalności wpisanego do CEIDG.</b></p> <p><b>Wnioskodawca w CEIDG wskazał jedynie:</b></p> <p style="padding-left: 40px;">a. adres zamieszkania,<br/>b. adres do doręczeń</p> <p><b>Jak LGD powinna ocenić taki WoPP i wpis CEIDG, w kontekście:</b></p> <p><b>Wymogu formalnego określonego w wytycznych szczegółowych do interwencji I.13.1 LEADER/RLKS (komponent Wdrażanie LSR), gdzie wskazano (cytat):</b></p> | <p>Zgodnie z Wytycznymi szczegółowymi w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Wdrażanie LSR z dnia 28.03.2024 roku, w ramach zakresu rozwój działalności gospodarczej (DG) <u>pomoc przyznaje się, jeżeli wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia WoPP posiada miejsce wykonywania działalności gospodarczej oznaczone adresem wpisanym do CEIDG na obszarze wiejskim objętym LSR</u> - niezależnie od formy prowadzenia działalności gospodarczej (mobilna/stacjonarna).</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Odpowiedź                                                                                                          |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     | <p>„Pomoc przyznaje się, jeżeli wnioskodawca co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP:</p> <p>- posiada miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej oznaczone adresem wpisanym do CEIDG na obszarze wiejskim objętym LSR...”</p> <p>Jednakże, należy zwrócić uwagę gdy działalność ma charakter mobilny lub wykonuje się usługi u klienta w różnych lokalizacjach, nie trzeba wskazywać stałego miejsca wykonywania działalności <a href="http://nfg.pl+3biznes.gov.pl+3gofin.pl+3">nfg.pl+3biznes.gov.pl+3gofin.pl+3</a>.</p> <p>Odwołanie do:</p> <p>- Ustawy – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2023 r. poz. 221 i późn. zm.) oraz Ustawy o CEIDG (Dz.U. z 2023 r. poz. 1370), art. 5 ust. 1 pkt. 1 — w części dotyczącej wpisu "stałego miejsca wykonywania działalności" tylko „jeśli posiada się takie miejsce”.</p> <p>Wówczas wystarczy zaznaczyć w formularzu CEIDG-1 opcję „brak stałego miejsca wykonywania działalności gospodarczej”.</p> |                                                                                                                    |
| 157 | Pytanie o ostateczny termin wyboru oraz realizacji operacji w zakresie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <p>Odpowiedź MRiRW:</p> <p>W odpowiedzi na pytanie odnośnie terminu wyboru oraz realizacji operacji w zakresie</p> |

|  | Pytanie                                            | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--|----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p><b>przygotowania projektów partnerskich</b></p> | <p>przygotowania projektów partnerskich, o którym mowa w § 6 pkt 5 lit. f umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (umowa ramowa) oraz w podrozdziale IV.3.1 ust. 1 pkt 3 lit. c tiret pierwsze wytycznych szczegółowych (1), przedstawiam następujące wyjaśnienia. Postanowienia podrozdziału IV.3.1 ust. 1 pkt 3 lit. c tiret pierwsze wytycznych szczegółowych (1) stanowią, że pomoc w zakresie przygotowania projektu partnerskiego przyznaje się na operację, której realizacja nastąpi w terminie do 2 lat od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, lecz nie później niż do dnia 31 grudnia 2026 r. Jednocześnie postanowienia § 6 pkt 5 lit. f umowy ramowej stanowią, że wybór operacji przez lokalną grupę działania (LGD) w zakresie przygotowania projektów partnerskich musi nastąpić nie później niż do dnia 31 grudnia 2026 r. Postanowienia umowy ramowej, o których mowa powyżej, zostały wprowadzone aneksem, którego wzór Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) przekazało samorządom województw (SW) pismem z dnia 10 marca 2025 r., znak sprawy: WPR.wao.510.1.2025. Postanowienia § 6 pkt 5 lit. f zawarte w wersji umowy ramowej nieobjętej ww. aneksem stanowiły, że LGD zobowiązują się do dokonania wyboru grantobiorców w ramach projektu grantowego w zakresie przygotowania projektów partnerskich nie później niż do dnia 31 grudnia 2026 r. Ponadto MRiRW zwraca uwagę, że po dokonaniu wyboru operacji przez LGD, SW musi rozpatrzyć wniosek o przyznanie pomocy (WOPP) w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od udostępnienia przez LGD dokumentów potwierdzających dokonanie wyboru operacji, zgodnie z postanowieniami podrozdziału VII.4.5. ust. 2 wytycznych podstawowych (2). Zarówno ww. postanowienia wytycznych podstawowych (2), jak i postanowienia zawarte w podrozdziale IV.3.1 ust. 1 pkt 3 lit. c tiret pierwsze wytycznych szczegółowych (1), zgodnie z którymi operacja musi zostać zrealizowana przez beneficjenta nie później niż do dnia 31 grudnia 2026 r., muszą być przestrzegane. Naturalnym jest więc, że aby SW zdążył zweryfikować WOPP, a beneficjent zrealizować operację, wybór operacji przez LGD musi nastąpić w terminie realnie umożliwiającym zakończenie całego procesu realizacji operacji najpóźniej w dniu 31 grudnia 2026 r. Termin na wybór operacji przez LGD, o którym mowa w § 6 pkt 5 lit. f umowy ramowej, tj. 31 grudnia 2026 r., jest zatem terminem granicznym. Należy mieć na uwadze, że im bliżej tego terminu następuje dokonywanie wyboru operacji przez LGD, tym bardziej zwiększa się ryzyko niezrealizowania operacji przez beneficjenta w końcowym terminie określonym w podrozdziale IV.3.1 ust. 1 pkt 3 lit. c tiret pierwsze wytycznych szczegółowych (1). Mając na względzie powyższe, wybór operacji przez LGD w zakresie przygotowania projektów partnerskich powinien</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <p>nastąpić możliwie jak najwcześniej, tak aby SW miał czas na zweryfikowanie WOPP i zawarcie umowy o przyznaniu pomocy, a beneficjent na zrealizowanie operacji – nie później niż do dnia 31 grudnia 2026 r. Inaczej mówiąc, ustalając termin naboru wniosków o przyznanie pomocy w zakresie przygotowania projektów partnerskich, LGD powinna uwzględnić całokształt procesu wyboru operacji, przyznania pomocy i realizacji operacji, a w szczególności realny czas niezbędny na jego przeprowadzenie. Nadmieniam natomiast, że obecnie w ramach procedowanego projektu zmiany wytycznych szczegółowych (1), MRiRW planuje wprowadzić zmiany postanowień podrozdziału IV.3.1 ust. 1 pkt 3 lit. c tiret pierwsze tych wytycznych, polegające na ustaleniu nowego terminu na realizację operacji w zakresie przygotowanie projektu partnerskiego, którym będzie 30 czerwca 2027 r., Celem ww. zmian jest zapewnienie, że ww. postanowienia wytycznych szczegółowych (1) są w pełni spójne z postanowieniami umowy ramowej oraz wytycznych podstawowych (2).</p> <p>Podstawa prawna:<br/> (1) Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Wdrażanie LSR<br/> (2) Wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027</p> |
| 158 | <p><b>Pytanie dotyczące poziomu dofinansowania, jaki należy zastosować w ramach operacji realizowanej w partnerstwie przez stowarzyszenie (partner wiodący) oraz gminę, jak i czy część środków przeznaczonych dla partnera będącego gminą wlicza się do limitu 40% środków strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR) dla operacji realizowanych przez jednostkę sektora finansów publicznych (JSFP) informuję, co następuje.</b></p> | <p>Odpowiedź MRiRW:</p> <p>Zgodnie definicją w wytycznych szczegółowych (1) operacja realizowana w partnerstwie jest operacją realizowaną przez co najmniej dwa podmioty z obszaru objętego daną LSR. Natomiast zgodnie z podrozdziałem IV.1 ust. 8 wytycznych szczegółowych (1) pomoc na operacje realizowane przez JSFP nie może przekroczyć 40% środków LSR. Tak więc pomoc na operację realizowaną w partnerstwie, w ramach której JSFP jest partnerem, powinna wliczać się do ww. limitu 40% środków LSR. Zgodnie z podrozdziałem IV.1 ust. 6 pkt 2 wytycznych szczegółowych (1) w przypadku operacji realizowanych przez JSFP poziom dofinansowania nie przekracza 75% kosztów kwalifikowalnych, z czego pomoc finansowana z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) wynosi maksymalnie 55% kosztów kwalifikowalnych, a pozostałe 20% kosztów kwalifikowalnych jest finansowane ze środków budżetu państwa. Jednocześnie, zgodnie z podrozdziałem IV.1 ust. 6 pkt 4 lit. b wytycznych</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

|  | Pytanie | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |         | <p>szczegółowych (1), w przypadku operacji obejmujących inwestycje nieprodukcyjne realizowane przez beneficjentów innych niż JSFP poziom dofinansowania nie może przekraczać 100% kosztów kwalifikowalnych. W związku z ww. fundamentalnymi różnicami w podejściu do operacji realizowanych przez JSFP i operacji realizowanych przez beneficjentów innych niż JSFP oraz funkcjonalnością Centralnego Systemu Obsługi Beneficjenta, jak i w wyniku dyskusji z Samorządami Województw oraz Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, która miała miejsce podczas spotkania koordynacyjnego w dniach 5-6 czerwca br. w Ogrodzieńcu, podjęto decyzję o dokonaniu zmian w założeniach wdrażania tego typu operacji. Zdecydowano o możliwości realizacji operacji realizowanych w partnerstwie jedynie przez partnerstwa zawiązane pomiędzy podmiotami o takim samym poziomie dofinansowania, tj. tylko do partnerstw JSFP z JSFP oraz partnerstw podmiotów niebędących JSFP z podmiotami niebędącymi JSFP. Zgodnie z powyższym, w ramach obecnie procedowanego projektu zmiany wytycznych szczegółowych (1), MRiRW planuje wprowadzić stosowne zmiany postanowień tych wytycznych, zgodne z treścią niniejszego pisma. Podsumowując w odpowiedzi na Pani pytanie, po ww. zmianie wytycznych szczegółowych (1) operacje realizowane w partnerstwie pomiędzy stowarzyszeniem oraz gminą nie będą możliwe do realizacji. Możliwymi do realizacji będą partnerstwa gminy z gminą lub partnerstwa stowarzyszenia ze stowarzyszeniem. Natomiast w przypadku, gdy obecnie planowane jest złożenie wniosku na operację realizowaną w partnerstwie np. pomiędzy stowarzyszeniem a gminą, tj. jeszcze przez zmianą wytycznych szczegółowych (1), to partner będący JSFP powinien być partnerem wiodącym w ramach tej operacji. Takie rozwiązanie wynika z konieczności wdrożenia regulacji zawartych w podrozdziale IV.1 ust. 6 pkt 2 oraz ust. 8 wytycznych szczegółowych (1), zgodnie z którymi poziom dofinansowania operacji realizowanej przez JSFP nie przekracza 75% kosztów kwalifikowalnych oraz pomoc na operacje realizowane przez JSFP nie może przekroczyć 40% środków LSR. Zaimplementowanie ww. warunków, w szczególności w zakresie właściwego kontrolowania limitu środków udzielonej pomocy na operacje realizowane przez JSFP, jest możliwe tylko wtedy, gdy JSFP jest formalnie wnioskodawcą/beneficjentem danej operacji, czyli w operacjach realizowanych w partnerstwie jest partnerem wiodącym.</p> <p>Podstawa prawna:<br/> (1) Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                        | finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Wdrażanie LSR                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 159 | <b>Dotyczy: postanowień wytycznych podstawowych MRiRW ws. możliwości zwiększenia kwoty naboru po jego zakończeniu.</b> | <p>Odpowiedź MRiRW:</p> <p>W odpowiedzi na Pani pytania odnośnie możliwości zwiększenia kwoty przeznaczonej na przyznanie pomocy na operacje w ramach naboru wniosków o przyznanie pomocy (WOPP) przez lokalną grupę działania (LGD) lub na wniosek LGD przez samorząd województwa (SW) po zakończeniu tego naboru, tj. po upływie terminu określonego na składanie WOPP w ramach naboru, przedstawiam następujące wyjaśnienia. Zgodnie z postanowieniami podrozdziału VII.2.3. ust. 9 pkt 2 wytycznych podstawowych (1), postanowień podrozdziału VII.2.3. ust. 8 pkt 1 wytycznych podstawowych (1), do których odnosi się Pani w pytaniach do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW), nie stosuje się w przypadku, gdy zmiana regulaminu naboru WOPP dotyczy zwiększenia kwoty przeznaczonej na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru WOPP. Zgodnie z powyższym, w przypadku naboru WOPP ogłoszonego przez LGD, zmiana regulaminu polegająca na zwiększeniu kwoty przeznaczonej na przyznanie pomocy na operacje w ramach tego naboru, może nastąpić nawet po złożeniu przez wnioskodawców WOPP z tym, że zgodnie z postanowieniami podrozdziału VII.2.3. ust. 7 pkt 3 wytycznych podstawowych (1), zmiana ta musi być uzgodniona z SW, z którym LGD zawarła umowę o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (umowa ramowa). Ponadto informuję, że zgodnie z postanowieniami podrozdziału VII.2.3. ust. 8 pkt 2 wytycznych podstawowych (1), w przypadku naboru WOPP ogłoszonego przez SW lub Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, regulamin może być zmieniony w zakresie limitu środków przeznaczonych na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru, jeśli żadnemu wnioskodawcy nie odmówiono jeszcze przyznania pomocy z powodu wyczerpania środków. Postanowienie to jest analogiczne do przepisów art. 86 ust. 7 ustawy PS WPR (2), zgodnie z którymi zmiana regulaminu w zakresie limitu środków przeznaczonych na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru WOPP jest dopuszczalna wyłącznie w sytuacji, gdy w ramach ww. naboru WOPP żadnemu z podmiotów ubiegających się o przyznanie pomocy nie odmówiono przyznania pomocy z powodu wyczerpania limitu środków. opinii MRiRW ww. przepisy art. 86 ust. 7 ustawy PS WPR (2) mają zastosowanie również w przypadku naborów WOPP ogłoszonych przez LGD pomimo tego, że przepisy art. 3 ustawy PS WPR (2) stanowią, iż w</p> |

|     | Pytanie                                                                                                                          | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|     |                                                                                                                                  | <p>ramach wspierania rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (RLKS) przepisy tej ustawy stosuje się tylko w zakresie, który jest nieuregulowanym w przepisach o RLKS. Art. 19a ustawy RLKS (3) co prawda reguluje tematykę zmiany regulaminu w ramach naboru WOPP, ale tylko w ograniczonym wymiarze.</p> <p>W związku z powyższym informuję, że obecnie MRiRW planuje zmianę ww. postanowień podrozdziału VII.2.3. ust. 8 pkt 2 wytycznych podstawowych (1) w taki sposób, aby postanowienia te odnosiły się również do naborów WOPP ogłoszonych przez LGD.</p> <p>Podsumowując, postanowienia podrozdziału VII.2.3. ust. 8 wytycznych podstawowych (1) obecnie nie ograniczają możliwości zmiany regulaminu naboru WOPP ogłoszonego przez LGD, w ramach którego WOPP zostały już złożone, jeżeli zmiana ta polega na zwiększeniu kwoty przeznaczonej na przyznanie pomocy na operacje w ramach tego naboru. Zwiększenie kwoty przeznaczonej na przyznanie pomocy na operacje w ramach naboru WOPP ogłoszonego przez LGD musi zostać uzgodnione z SW, z którym ta LGD zawarła umowę ramową.</p> <p>MRiRW planuje natomiast zmianę postanowień podrozdziału VII.2.3. ust. 8 pkt 2 wytycznych podstawowych (1), aby zmiany regulaminu, o której mowa powyżej, nie można było wprowadzić również w przypadku naborów WOPP ogłoszonych przez LGD, jeżeli w ramach tych naborów odmówiono przyznania pomocy jakiemuś podmiotowi z powodu wyczerpania limitu środków.</p> <p>Podstawa prawna:</p> <p>(1) Wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027</p> <p>(2) Ustawa z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 1741 oraz z 2025 r. poz. 321)</p> <p>(3) Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2025 r. poz. 182.)</p> |
| 160 | <b>Dotyczy: możliwości ujęcia kosztów promujących lokalną grupę działania (LGD) w zestawieniu rzeczowo – finansowym operacji</b> | Zgodnie z wytycznymi podstawowymi (1) w zakresie racjonalności wydatków ponoszonych w ramach PS WPR 2023-2027, pomoc przyznaje się na operację uzasadnioną pod względem racjonalności jej kosztów kwalifikowalnych/inwestycji zaplanowanych do zrealizowania.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|  | Pytanie | Odpowiedź                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |         | <p>Równocześnie, operacja musi być możliwa do wykonania, uzasadniona oraz dostosowana z punktu widzenia celu, zakresu i zakładanych jej rezultatów. Ocenę racjonalności należy przeprowadzić adekwatnie do rodzaju/specyfiki interwencji, a jej zakres powinien obejmować m.in. uzasadnienie ekonomiczne kosztów/inwestycji, czyli ocenę, w jaki sposób zakres rzeczowy wskazany we wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność przyczyni się do osiągnięcia celu operacji lub wzrostu efektywności ekonomicznej przedsiębiorstwa/gospodarstwa rolnego wnioskodawcy.</p> <p>Koszty o charakterze promującym LGD, takie jak publikacja artykułów w prasie, emisja ogłoszeń w radiu, reklamy i działania w mediach społecznościowych nie spełniają wymogu racjonalności ani uzasadnienia ekonomicznego, gdyż nie przyczyniają się bezpośrednio do osiągnięcia celu operacji ani do zwiększenia efektywności ekonomicznej realizowanego projektu.</p> <p>Beneficjenci są natomiast zobowiązani do informowania i rozpowszechniania informacji o pomocy otrzymanej z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) zgodnie z Księgą wizualizacji znaku PS WPR 2023–2027, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• oznakowania miejsca realizacji operacji (tablice informacyjne, bilbordy, naklejki),</li> <li>• oznaczenia dokumentów, produktów i materiałów powstałych w ramach projektu,</li> <li>• stosowania obowiązkowych logotypów: Unii Europejskiej, PS WPR 2023–2027 oraz – fakultatywnie – LGD.</li> </ul> <p>Działania ukierunkowane na promowanie samej LGD jako podmiotu (jej działalności, wizerunku lub marki) nie stanowią więc kosztów kwalifikowalnych w projektach realizowanych przez innych beneficjentów, w tym przedsiębiorców. Zadania w zakresie promocji LGD oraz wdrażania strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność są finansowane w ramach interwencji I.13.1 LEADER/ RLKS – komponent Zarządzanie LSR.</p> <p>Podstawa prawna:<br/> (1) Wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027</p> |